

ek

Imébe!!

esiszolt üveget
szébb kivitelben

és üvegesiszolda
(Malom u.) 12.

szakértők lá-
megállapítja,
egtakarításokat
után az 1932.

és alkalmával
a minimumra
ad más hátra-
adások tételét

edig nem való-
mint a tisztvi-
ősebb csökken-
etések leszál-
őbbira nem le-
d más hátra-
észt elbocsáj-
ebben az érte-
ára vonatkozó
t már meg is

ta meg a tiszt-
tésére vonat-
galmat váltott
körében. Az
hogy a kor-
orral keresztül
ó törvényt, és
stákat. Olyan
ehetne ilymó-
feleslegessé
tisztviselő-el-

et ér a ta-
olákban

us 3. A köz-
delete szerint
iskolák tanéve
ster rendelete
intézkedés ab-
ogy a tanévet
ék volt. Csak a
zók érettségit
maradnak ju-
olák.

renclát el-
ilus 6-ra

us 3. A kisan-
elhalasztották
s oka, hogy az
nciákon tisztá-
oblmák, ame-
kozni kíván.

SSON
n,

chér-
csak

erítő-
son

osóda

Vlaicu (volt
zám.

Taxa postaiá
plátte in numerar
No. 224710-429.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (volt Brassai u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak
vonta 110, negyedévre 320, fél
600, egészévre 1200 lej. K. f. f. f.
havonta 1, negyedévre 3.
egészévre 10 dollár, vagy
értékü valuta. Hirdetések
szerint. Az „UJ KELET” az
bánság, zsidóság egy-
Cikkeink utannyomasa, csak a for-
rás megjelölésével engedély

Budapest
Május 2 11 8

KELET

ESZTÉPOLITIKAINAPILAP

Bermentetlen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok meg-
őrzésére és visszaküldésére nem vál-
tunk. Főszerkesztő Dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámber
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31

Ára 5 lej

Csütörtök, 1932. május 5.

5692. ÉV
NISZAN 29.

XV. ÉVF.
101. SZAM

Várják a francia szakértőket

A francia szakértők úgy látszik tövi-
ol-hegyire kitanulták már Bukarestet
mert rövidesen kijutnak a vidéki centru-
mokban, hogy a helyszínen tanulmányoz-
k az adókvétést és az adóbehajtást.
Várják a francia szakértőket.
Legyen hozzájuk szerencsénk Kolozsvá-
ra is.
Menjenek fel a pénzügyigazgatósághoz
és nézzék meg az adókvétést.
Sétálgának ezután végig az uccákon a
behajtókkal és nézzék meg az adó-
behajtásokat.
Csapjanak fel talán három napig ke-
szkedőnek, vagy iparosnak Kolozsváron
és azután jelentsék ki, hogy nem folyik
legendő erővel az adóbehajtás.

Egy csepp a tengerben

A kormány végre észébe jutott,
hogy Maramaros megye is létezik a vi-
sion és hogy ennek a legszerencsétle-
bb megyének a lakossága ma-holnap
eljesen elmerül a nyomorúságban.
Hamarjában ki is utaltak 500.000 lejt
nyomorgó megyének.
Idd és mond 500.000 lejt.
Pírinyó csepp a nyomorúság végtelen
tengerében.
Annyi körülbelül, mint egy miniszteri
vezérigazgató legális évi jövedelme.
Vagy mint egy kisvárosi középszerű pa-
ma könnyű nyeresége.
Hogyan lehetne hát jól laktatni vele
egy egész megye éhezni lakosságát?
Pláne, ha számításhoz vesszük azt is,
hogy a hosszú bukarest-maramarosszi-
f. uton el is olvadhat valamely a félmil-
ióból.

Magas árszínvonal — fogyasztók nélkül?

Meg kell adni: az angol kormány szép
programot állított fel újra a gazdasági
állás leküzdésére.
A baja csak az ennek a programnak,
hogy bár szép, hangzatos, de irreális. Ezt
hibáját az sem enyhíti, hogy tele van
szociális intenciókkal. Hogy a közvetítő
kereskedelem megrendszabályozását és a
magas munkabérek bevezetését hirdeti.
Inkább kevésbé szép volna és több
vala benne a realitás! Inkább több vol-
na benne az alapos végiggondoltság, mint
a dilettáns nagyotakarás.
Mert bizony ez a program dilettáns
mű. Nem a célkitűzésében (ez értékes és
szomorú), hanem a módszereiben.
Mit is hirdeti ez a program?
Nem többet és nem kevesebbet, mint
az árszínvonal szisztematikus, kormány-
talmi beavatkozással véghezvitt, által-
ános emelését.
Még pedig azzal az indoklással, hogy
az árszínvonal csökkenése okozta a vi-
g. válság kimélyülését.
Furcsa logika van ebben a megállapí-
tásban. Az okozat tudatos, vagy öntudat-
lan ösztönzésű az okokkal.
Mert hiszen nyilvánvaló, hogy nem az
árszínvonal csökkenése idézte elő a vál-
ságot s ennek legsúlyosabb tünetét: a fo-
gyasztási válságot, hanem megfordítva:
a kiméltelen racionalizálás, a politikai
bizonytalanság, az örült fegyverkezés, a
válság beállta után pedig a fogyasztás,
tehát a kereslet rettentő méretű lecsök-
kenése hozta magával az árak lemorzso-
sodását.

Anglia kormánya polgári kormány,
még pedig konzervatív színezetű. Annál
szociálisabb, hogy egy polgári kormány
próbálja semmibe venni a klasszikus pol-
gári közgazdaságtan alaptételét, mely
szerint az árak alakulását a kereslet és
kínálat viszonya szabja meg.
Fokozott kereslet mellett az árak emel-
kednek, csökkent kereslet és fokozott kí-
nálat mellett az árak esnek.
Ezt minden középiskolás diák kívülről
tudja s ha nem tudná: a gyakorlat meg-
tanítja rá.
Ugy látszik azonban, hogy a fejüket
vesztett kormányok ma forradalmi uton,
tehát egyszerű, lapidáris intézkedések-
kel akaráják hatályon kívül helyezni a té-
nyek valóságát és a valóság tényeit.
Holott...

Herriot széles alapokon létrejövő koncentrációs kormány szükség- ességét hirdeti

**Tardieu már egészséges. A radikálisoknak 125, a szociál-
demokratáknak 114 mandátumuk lesz**

Párizs, május 4. Herriot a fővárosba
érkezett. Sajtónyilatkozatban hangoz-
tatja a széles alapokra támaszkodó
kormány létrejövételének szükségessé-
gét, mert nem tartja kívánatosnak,
hogy a kormány a törvényhozásban
naponta megküzdjön uralmon-maradá-
sáért.
Egyidejű jelentés szerint Tardieu re-
kedtsége majdnem teljesen elmúlt. Szer-

dán politikai beszédet mondott, amelyet
a rádió is közvetít. Bizonyosra veszik,
hogy a miniszterelnök a jövő hét vé-
gén személyesen utazik a leszerelési
tárgyalásokra.
Egyébként francia politikai körök-
ben elterjedt hírek szerint a pótválasz-
tásokon elérendő eredményekkel együtt
a radikálisok 125, a szociáldemokraták
114 mandátumra számíthatnak.

Teljes erővel ujtult ki Kinában a japán áruk elleni bojkott

**Későbbi időpontra marad a mára várt japán-kinai fegyverszüneti
egyezmény aláírása. Hadiállapot a szovjet mandzsuriai határvidéken**

London, május 4. A japán-kinai
fegyverszüneti egyezmény aláírásáról
ellentétes hírek érkeznek. Lehetséges,
hogy a csütörtökre tervezett aláírás
mégis el fog maradni későbbi idő-
pontra.
Ezzel kapcsolatban későbbi jelentés
arról számol be tőkioi japán lapok köz-
lései alapján, hogy Kinában a Mandz-
zsuriába küldött népszövetségi delegá-
ció elutazása után újra megkezdődött

teljes erővel a bojkott a japán áruk el-
len. Nacionalista önkéntesek csoportjai
örzik az üzleti negyedeket s megakadá-
lyozzák a japán áruk bevitelét és eladá-
sát.
Moszkvai jelentés szerint a mandzsu-
riai határvidéken bandatamadások és
határcsúszások miatt a távolkeleti
 orosz főparancsnokság kénytelen volt a
hadiállapotot érvénybe léptetni.

Az angol kormány politikája az árszínvonal tervszerű emelésére fog irányulni

Szigoru ellenőrzés alá vetik a közvetítő kereskedelem hasznát

London, május 4. Beavatott körök-
ből származó értesülések szerint a kor-
mány politikája az árszínvonal terv-
szerű emelésére fog irányulni. Szakér-
tők kimutatták az okozati összefüggést
a világgazdasági válság és az 1924-ben
megkezdődött olcsóbbodási folyamat
között s, hogy az általános áremelkedés
a gazdasági egyensúly visszatérésének
lényeges előfeltétele.
Ezért arra kell törekedni, hogy az
árak arányban álljanak a termelési
költségekkel és lehetővé kell tenni tisz-
teséges bérek fizetését, továbbá a leg-

szigorubb ellenőrzés alá kell vetni a
közvetítő kereskedelem hasznát, vala-
mint, hogy vámtarifákat nem szabad
életképtelen vagy túlköltséges termelési
ágak alátámasztására használni és
végül, hogy az ipar megerősödése után
emelni kell a munkabéreket.
Ezzel kapcsolatban a legújabb jelen-
tés szerint fennáll a lehetősége annak,
hogy a kormány el fogja rendelni, hogy
az angol gazdáktól csak előre megállapí-
tott fix áron lehessen gabonát vásá-
rolni.

... Holott az ut a válság likvidálásá-
hoz pont az ellenkező lehetőségeken át
vezet.

S valószínű, hogy ezt az angol kor-
mány vezetői is tudják, csak ennek el-
ismerése és kinyilatkoztatása valóban
forradalmi bátorságot és forradalmi cse-
lekedetet igényelne.
Ezért nem beszél róla, ezért nem veszi
programjába — legalább is addig, míg a
forradalmi kényszer nem fogja erre haj-
lamossá tenni.

Az angol kormány továbbá a közvetítő
kereskedelmet akarja — ennek haszna
területén — megrendszabályozni. Holott
ezt — sorrendben — csak második fel-
adatként kellene vállalnia.
Mert előbb legyen mit közvetíteni.
Legyen előbb normális áruforgalom.
Am a normális áruforgalomnak súlyos
előfeltételei vannak.
Mindenekelőtt normális termelés.
Normális termelés pedig csak a tőke
önfeláldozása, bátorsága és befagyott

kezdeményezésének rekonstrukciója mel-
lett képzelhető el. Azáltal, hogy a sa-
fek sötét mélyéből újra a termelő mun-
ka világosságába menti át magát.
Megmentésének egyetlen lehetőségébe.
Ugyanis:
ha a termelő munka megindul, akkor a
munkások milliói újra fogyasztóképesek
lesznek. Az árkereslet emelkedik. Tehát
az árak is emelkednek. Ha az árak emel-
kednek a profit is emelkedik. Ha a profi-
t emelkedik, ugy ebből a profitból bő-
ven telik a munkabérek emelésére s az
emelkedett munkabérből a fogyasztás
újából fokozására.

A megfordított sorrend azonban: ma-
gas árszínvonal — fogyasztók nélkül —
szép, tehát költői ábránd. Egy konzerva-
tív kormány részéről pedig egyenesen fan-
tasztikum.
Am világválság van s a nyomában járó
zavar és a kormányok tehetetlensége min-
dent megmagyaráz. Még a megmagyaráz-
hatatlant is.

VILAG TÖKRE

Mit hoz a francia pótválasztás?

A francia választások rezüméjének
leglényegesebb és legjellemzőbb voná-
sa, hogy a francia nép május elsején
olyan politikai feyfelmezettségnek és
érettségnek a tanujelét adta, amit alig-
ha tapasztalunk korunkban más népek
között. Igaz az is, hogy az ipari és gaz-
dasági válság és a velejáró lelki meg-
rázkódattatás hullámai még nem érintet-
ték ezt a népet annyira, mint Európa
bármelyik nemzetét, a győzöket is ter-
mészetesen beleértve. A békebeli régi
választásokra emlékeztet a francia nép
mostani választása: a polgár szabad-
ságának, becsületes meggyőződésének,
politikai tisztességének manifesztuma.
Olyan megnyilatkozás volt, a népakarat
olyan kimagasló tevékenysége, amely
elsöpörte a bal és jobboldali szélsősége-
ket, felülkerekedett a józanság, letom-
pult a sovíniszta ál-lelendület és a szük
látást föleselerte a világpolgár pers-
pektívája.

Annál lényegesebb körülmény ez,
minthogy a németországi események
nyomán mindenki azt várta, hogy a
francia közvélemény — válaszul a hitler
előretörésre — el fogja ragadtatni ma-
gát és éles baloldalisággal fog válaszol-
ni, vagy a „megértés” érdekében a mo-
narchisták táborába fog felsorakozni.
Ehelyett az történt, hogy Franciaor-
szág tulnyomó többségében a böles és
nyugodt, a kiegyensúlyozott, a megai-
pozott program fölött rendelkező pár-
tokra hallgatott és elhárított magától
minden kalandosságot. Igaz, a francia
orientáció baloldal felé mutat, a fejlő-
dés és progresszív irányvonalára, de ez
az adott körülmények között a leg-
egészségesebb momentuma a választá-
soknak. Konzervatív, sőt reakciós po-
litika a mai helyzetben mindenütt kész
katasztrófát idézhet elő, leginkább ta-
lán Franciaországban, ahol a sötétség
politikája preludiuma lehet egy olyan
felfordulásnak, amihez foghatót csak
az 1793-as nagy forradalom produkált.

A döntő jelentőségű választások
azonban május nyolcadikán lesznek,
minthogy számos pótválasztás során
fogják megválasztani a képviselők több
ségét. Mindazonáltal az eddigi eredmé-
nyek világosan körvonalazzák Francia-
ország közeljövőjének politikáját. A
második választási menet a baloldal,
elsősorban a radikálisoknak fog újabb
eredményeket hozni. Tipikus példával
fogjuk ezt illusztrálni. Gironde megyé-
ben, Lesparre választókerületben Man-
del volt a jobboldaliak jelöltje. Mandel
7695 szavazatot kapott, Thorp radiká-
lis szocialista 5205 szavazatot, Mesnard
szociáldemokrata 3120 szavazatot, a
kommunista jelölt 36 szavazatot. Pót-
választásra kerül tehát a sor, mert
egyetlen jelölt sem kapott abszolút
többséget. A szocialisták pedig a radi-
kálisok javára vissza fognak lépni.
Mandel tehát a második választási
menetben bizonyára megbukik annak
ellenére, hogy 7695 szavazatot tudott
összehozni. Az eldöntetlen választó-ke-
rületek legtöbbszörében hasonló a helyzet,
ugy, hogy a radikálisok a legtöbb való-
színűség szerint fölénybe fognak kerül-
ni. Általában a szociáldemokraták is jól
megállották a helyüket és ha Paul
Faures, a szocialistavezér meg is bu-
kott Crenozotban, az olyan kivétel,
amely a szabályt erősíti meg. Ez egyéb-
ként olyan helyi esemény, amelynek
aligha lesz távolabbi kihatása a politi-
kára.

Jön! A Jön!
Select Mozgóban
Schneider Magda
 első nagyszerű hangos filme:
Téves kapcsolás
 szenzációs szalonvigjáték

A jobboldal kétségtelenül megbukott. Ezt nem veheti senki tagadásba. Tipikus példa van erre is, ha az ember megfigyeli az egyes választó-kerületek eseményeit. Marin konzervatív pártjának egyik tagja Ferry, a választások előtt otthagya a pártot és a progresszívokhoz csatlakozott. A választásoknál 1505 szavaztöbbséggel győzött, egykori vezérével Marinzel szemben, aki kerekén kétezer szavazattal maradt kisebbségben. Varennes pártvezér, akit 1928-ban konzervatív programmal küldött Nancy kerülete a kamarába, ezúttal 4000 szavazattal maradt el a radikális ellenjeltől szemben.

Háromszázötvenhét pótválasztást ejtettek meg néhány nap múlva Franciaországban. A pártok és a választási bizottságok addig is lázasan dolgoznak annak a megállapításán, hogy melyik kilátástalan jelölt lépjen vissza a másik jelölt javára, akinek „sánsza” van arra, hogy a kamara tagja lehessen. Minden párt választási statisztikusai azonban máris kiszámította, hogy a radikálisok és szocialisták fognak előre törni. Voltaképpen kettőjük között történik a döntés. Valami esőndes megállapodás is lehet közöttük. Ahol annak szüksége mutatkozik, ott a radikálisok a szocialisták javára fognak lemondani és ahol a szocialisták jónak vélik, ott ők fognak visszalépni a radikális jelöltek érdekében.

A dolgok mai állása mellett, kézenfekvő, hogy latolgatják: milyen kormány kerül a francia ügyek élére? Hogy a radikálisok a választások befejezése után is ellenzékben maradnak, az ugyszólván kizárt dolog. Franciaország és az európai politika, a világ nyugalma elvesztett jólétének visszacsúszása, a lelkek harmóniája függ attól, hogy a szocialisták érzék és a haladás szellemében cselekvők kerüljenek kormányra mindenütt, ahol a népek egymásközötti és népközi szolidaritására szükség van.

FÉLIX gyógyfürdő

**A világ legolcsóbb
gyógyfürdője**

Kényelmes! Tiszta!
**Csodáshatású természetes
héviz!**

Ujonnan átalakítva és modernül felszerelve!

**Mindenféle reumatikus
bántalmak és női
bajok ellen**

**Csonttöréseknél
páratlan gyógy-
hatású!**

**I. o. penzió 150 leltől
kezdve**
II. o. penzió 120 lel.

AVANT DE MOURIR...

Agyongázolt a gyorsvonat egy kolozsvári autós vadásztársasága

Barth Károly nyugalmazott őrnagy, Demian Anastasiu biztosító igazgató, Ungár György husiparos és Széplaky Imre soffőr holttesteit darabokban szedték össze a pozdorjává zuzott autó romjai alól. A 327-es őrház pályáórét, Dalosiu mozdonyvezetőt és Olariu Ioan fűtőt letartóztatta a rendőrség

Nincs sorompó a 327-es őrháznál — ez okozta a tragédiát

Cluj-Kolozsvár, május 4. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A „halásorompó” ezúttal leköltözött a Renner bogyár mellől és vagy másfél kilométerrel lejjebb, a kolozsvár-aphidai vonalon foglalta el pozícióját. A 327-es őrház melletti sorompó most már végleg elhódította ezt a címet: nem kevesebb, mint négy halottat huztak ki itt olyan vaslőrnelékekből képződött halmaz alól, mely néhány órával ezelőtt még Kolozsvár egyik legelegánsabb Steyer-autója volt. Mikor autók a sorompó előtt lestopptak, a hatósági bizottság munkájának nagyrészt már elvégezte. Drághiciu igazgató szorgoskodik még a pályatesten, fényképek készülnek és rendőrök oszlatják szét az ácsorgó emberlömveket, mely az autó romhalmaza körül gyülekezett. A helyszínen bővíttük ki a rendőrség épületében szerzett adatokat: ez a fantasztikus méretű katasztrófa úgy csoportosul elénk a maga megdöbbentő részletével, hogy percenként kell leleinni a ceruzát: egészen elképesztő, hogyan szakadt rá a sorscsapás egy végtelen pillanatban négy gondtalan és mit sem sejtő emberre!

Vadászkirándulás Zsibóra

Vasárnap délelőtt indultak el Zsibóra Demian Anastasiu, a Fonciera Argicola

A vonat elkapja az autót

Az autó normális idő alatt tette meg az utat és éjjel két óra huszonegy perckor lestopptak a 327-es számú őrház előtt. Ebben a percben indult el Kolozsvárról a nagyváradi-bukaresti gyors, melynek vörös lámpája egyre növekvően világított az esős, sötét májusi éjszakába. Itt homályos pont következik. Átengedték-e az autót, illetőleg Margineanu Ioan pályáór megakadályozta-e az autót utasait, hogy a veszélyes pillanatban áthaladjanak a sín páron? Ezt a pontot a vizsgálóknak kell tisztáznia és riportunk során még vissza fogunk térni erre a kérdésre. De két óra harminc perckor (hat perc kellett a gyorsnak, hogy az őrházig eljusson) bekövetkezett a tragédia, melyhez foghatóra aligha emlékeznek ebben az országban. A gyorsvonat elkapta az autót farát és a következő másodpercben borzalmas halálhörgések közepette, száz és száz méternyi távolságra hallható sikolyok és segélykiáltások közben vitte magával a gyors az előbb a legvégig megfogatott Steyr-kocsit. Dalosiu Ioan mozdonyvezető már hiába fékezett. A vonat százötven méternyre vitte magával a kocsi kocsiból kisorsított emberi holttesteket. Mert az autó tizenöt méternyre az őrháztól befordult az árokba.

Kerestetik egy holttestet második fele

Megindult a mentőmunka. Fáklyák és villanylámpa fénye mellett keresgéltek a holttesteket. Közben azt is megállapították, hogy a mozdony vaskéje súlyosan megrongálódott. Pár perc múlva a gyors lassu menetben visszahozták a kolozsvári állomásra. Röviddel rá új emberekkel indult utnak, Dalosiu Ioan mozdonyvezetőt és Olariu Ioan fűtőt az állomás rendőrség azonnal őrizetbe vette.

A hatósági bizottság három órákor már kint volt a sineknél. Megkezdődött a legborzalmasabb munka: összeszedni a szétrombolt holttesteket. Az őrház közvetlen közelében egy férfi altestét találták meg. A ruha rongyokba csúszott a testen. Az emberek megindultak: megkeresni ennek a testnek a másik felét. Százötven méternyi uton keresik a hullát. Ahol a vonat megállt, megtaláltak két férfit, Ungár György és Demian Anastasiu, az életben felületes ismerősök, közvetlen közelbe kerültek egymással a sineken. A mozdony vaskéje együtt gördítette őket százötven méternyi távolságra.

Hosszas keresés után megtalálják a keresett hullát a másik felét. Egy darabokra összeroncalt férfitestet, aki egy órával ezelőtt még Barth Károly nyugalmazott őrnagy, vagyos garasztulajdonos volt. Egyik karját a fűtől leemelte a vonat, azt is megtalálták. Az arca felismerhetetlenül összeroncalt. Ilyen borzalmas pusztítást még egy srappell telitalálata sem végezhet emberi testen...

A töltés mellett nyöszörgés. A hatóságok kutatnak az autó törmelékei között. A volán mellett, behorpadt mellel, vérbe-fagyva, kihűlt kezével görcsösen tartva a volánt, Széplaky Imre soffőr holtteste. Ez a test nem nyöszörgő, ez a soffőr

endélyszerte ismert igazgatója, Barth Károly nyugalmazott őrnagy, Sorecsu Zsibói hegyivadászkapitány meghívására, a kapitány birtokán vadászni készültek. Vadászfegyvereiket és megfelelő mennyiségű lőszerrel vitték magukkal. A Fonciera biztosító tulajdonát képező hatalmas, hat cilindres Steyr-kocsit Széplaky Imre 26 éves soffőr vezette.

A halálautó vendége

Kedd estig tartott a vadásztársaság szórakozása Zsibón. Estefelé készültek vissza Kolozsvárra, Sorecsu kapitány fiatal felesége is a társasággal tartott. Alig indult el az autó, ismerős tűn fel a városka főútcáján: Ungár György, ismert kolozsvári marhakereskedő és mészáros-mester, aki személyesen ismerte az autó utasait. Ungár György üzleti ügyben járt Zsibón, de kocsiját defektus érte és vendéggént szállt fel Damian és Barth Károly mellé. Az esős májusi estén a legjobb hangulatban indult el a társaság. A kitűnő kocsit gyorsan haladt át az utat jelző sártengeren. A kirándulók kerülő utat vettek. Az árvíz megrongálta a Nadas pataknak az országuton áthaladó hidját és ezért a Cukorgyár uca felől kellett az autónak Kolozsvárra érkeznie.

tások közben vitte magával a gyors az előbb a legvégig megfogatott Steyr-kocsit. Dalosiu Ioan mozdonyvezető már hiába fékezett. A vonat százötven méternyre vitte magával a kocsi kocsiból kisorsított emberi holttesteket. Mert az autó tizenöt méternyre az őrháztól befordult az árokba.

A lefékezett gyors utasai között borzalmas pánik tört ki. Az utasok leugrottak a vonatról és a vonatszemélyzetnek minden energiáját össze kellett szednie, hogy visszaparancsolja az utasokat a kocsihoz. Közben megszólalt a mozdony éles vészjele. Az éjszaka csöndjét azonnal lármá és segítségkiáltások zavarták meg. Az őrházból leadták az alárjellet az állomásra. Negyedóra múlva a vasuti rendőrség emberei csoportosultak a vesztelő gyorsvonat köré. A kolozsvári állomásfőnökség emberei is megjelentek.

már átautózt a tulvilágra. A törmelékek alól fojtott jankiáltások hallatszanak. Sorecsu kapitány né még él! Pár perc múlva az eszméletlen asszony előkerül a romok alól. Mesterséges légzéssel hamar életrekeltek. De nincs jartányi ereje, ájulásból, ájulásba esik, beszélni sem tud. A hatósági autó rohan vele a klinikára. Itt a műtőasztalon megállapítják: csak külső sérüléseket szenvedett, a sorsnak egészen véletlen kegye folytatn.

A tragédiát rekonstruálják

Igy rekonstruálja a tett színhelyén a rendőrség a borzalmas katasztrófát. Dél-előtt tíz órákor a rendőrség autója végigjárt az utat és a nagy komédiát. A próbababák bent ülnek az autóban és konstatalják, hogy valóban meg lehet halni, ha így elkapja az autót a gyorsvonat. A gyorsvonatot a szamosvölgyi személyné képviseli, amelyet erre az alkalomra leállítanak az őrház előtt. A pályatestről a holttesteket elszállítják a bonctani intézetbe. Itt-ott még egy agyvelő maradt, néhány vérfolt, amit a másfél nap óta konokul tartó eső sem tudott elmosni.

„Avant de mourir”

A fényképezőgépek kattogása közben a tört auto romjai között keresgélünk. Egy vadászfegyver csőve villan elő. Mellette zsák: benne az elejtett őz holtteste. Kitűnő márkájú patefon darabjai. A vasuti sín mellett törött patefon lemezre bukkunk. Pusztá kíváncsiságból emeljük fel, hogy hátborzongással ejtsük vissza: a patefon lemez felírata: Avant de Mourir... Babonás embereknek most valamit gondolnia kellene. Pont ez a lemez hullott ki a patefonból, pont ez a lemez esett felírtaival felfelé a sín mellé. Avant de mourir, Bouranger francia zeneszerző

melankolikus, szentimentális valse-triste, játsza Grigor Dinic zenekara... Magyarrá így fordítanom: Halál előtt... Ezt a lemezt is játszotta Zsibón a vadásztársaság...

Nincsen sorompója a 327-es őrháznak

A tragédia büntügyi része, a sztereotip kérdés, hogy kit érhel a felelősség. Szilvasan nehezedik Margineanu Ioan pályáór váliára. Alkítólóg nem volt leeresztve a sorompó. Csakhogy a felelősség mindigárt megoszlik Margineanu Ioan és a CFR igazgatóság között. A 327-es őrháznál ugyanis nincsen sorompó. A meglettünk szaladó déli gyors előtt úgy zárták el az utat, hogy a sorompó oldalán cein átessenek egy rozsdás vascsővel, a vizsgálat csak arra a megállapításra szorult, hogy áttette a vascövet Margineanu Ioan az oldalléceken, vagy sem. Ime, mond Margineanu, egy közönséges arca és közönséges beszédű parasztleány:

Mit mond a pályáór és a vonatvezető

— Mielőtt a vonat kiindult, megkaptam a jelzést. En áttem a vascövet az oszlopokon. Eppen akkor érkezett az autó. Kezdték kiabálni, hogy nyissam fel az utat, de én azt mondtam, nem tehetem, mert jön a gyors. Erre egy magyar (valószínűleg Barth) kiszállt az autóból és mellbevágott, hogy leestem az őrház mellé. Kivették a vascövet és az autó megindult... Én nem tehetek sem miről...

Dalosiu Ioan mozdonyvezető a következőket mondja:

— Nem láttam semmit. Az autó fél már átment a sineken, amikor a gyors odaérkezett és csak az összeütközés pillanatában vettem észre a szerencsétlent. Azonnal fékeztem, de már nem használt semmit. A mozdony ekeje megsérült, vissza kellett menni az állomásra... Én ártatlan vagyok, még szerencsés szerencsétlenségben, hogy nem sikerült ki az összeütközés következtében az egész gyorsvonat...

Tehát a felelősség kérdése nem egészen áll tisztán. Itt egyelőre csak a CFR felelőssége nyilvánvaló, mert 1932-ben nem tesz sorompót egy ennyire veszélyes pontra. Sorecsu kapitány, aki délelőtt tíz órákor pillanatnyilag magában tart, azt a vallomást tette, hogy a sorompó nem volt elzárva. Ezt a vallomását az Uj Kelet munkatársa előtt Hattaganu Simon rendőrkezes tolmácsolta, mert az ügyészség óvatos rendelkezése miatt a vizsgálóknak nem látogathatták meg a szilvasan sebesült asszonyt. Ha Sorecsu jobban lez és vallomását megismételt volna, tisztázódni fog talán a felelősség kérdése is és a földi igazságszolgáltatás maga szegényes eszközeivel megpróbál reparálni négyember halálának tragédiáját...

A tragédia áldozatai

Végezetül: kik azok, akik a hátrorogó tragédia áldozatai estek? Demian Anastasiu biztosítóintézeti igazgató, közismert és népszerű alakja Kolozsvárnak. Édesapja Demian Tassinak, országos hírű festőművésznek. Rajta kívül dr. Anastasiu Demian, a klinika orvos és lánya, Viktória gyógyszerész. Bukarestben van férjével. Barth Károly nyugalmazott kapitány, az osztrák-magyar hadseregben szolgált és Ferenc Ferdinánd szörnységeje volt. 57 éves volt Kolozsváron a CAG autogarázs tulajdonosa. Egy fia és özvegye gyógyszerész. Ungár György, a halálautó vendége ismert husiparos öt gyermekkel, a Dézsma uca 8. szám alatt lakik. Ötvenhárom éves Széplaky Imre soffőr 26 éves. Hattaganu családát tart el. Édesapja egy évvel ezelőtt nyugdíjas nyomorában akasztotta fel magát. Annakidején riportot írt róla.

A helyszínen értesülünk, hogy az áldozatokat holnap temetik. Itt is, ott is, halottas kamrában a sinek mellett vége a hatósági munkának. A boncolás és a helyszíni vizsgálat végetért. Autólassan iramlík le a töltésről és követi az autóbust, melyben a letartóztatottak szállítja a rendőrségre Drághiciu rendőrigazgató...

Tizmil

Elkészült a
egy milliárd
liárd 200

Május 2
tése

Bucuresti-Buk

Kelet tud.) Ma
ügyminisztérium
lyen résztvettek
Auboin, vajami
miniszter, Brates
és a pénzügymin
lyainak vezériga
tárgyát az állam
teljes reorganizá
rium egyenes és
lyainak átszerve
behajtó közegek
tása képezte.

Mive
külfö
tőina

A francia sza
pénzügyminiszter
készített az álla
kapitást nyert,
nök és egyéb ta
államnak évenké
984 ezer lejt ke
szállítóknak az á
árd lejjel tartoz
1910 óta esedéke
tisztviselőket fizet
ebben a pillanat
lő lejt tesz ki.
fenntartotta mag
ezeket a számoka
a szállítókkal sze
nél kiegészítse.

Brailej tábor
rium költségveté
küldött francia k
előtt hosszasan
nok hadügyi álla
rökben is nagy é
nek a tárgyalások
a hadügyminiszte
reláthatólag le f

A kö
gyede

A fentebbi kim
a pénzügyminisz
költségvetési év
gét is. Ez a mérle
elő állítja az 19
Azok a kritikák,
beveteli tételekkel
e mérleg figyelem
tekben indokolt
végéig körülbelül
folyt be az állam
3900 millió a ren
kivül költségveté
zett összegekből.
des költségvetésre
1932. évi rendes
közel 26 milliárd.
éven befolyt 4 m
háromnegyed évb
ezen a nyívn mar
dos előirányzatb
fog az államkass
az agyonredukált
10 milliárdos def

600 m
milliár
vetés

Nem szabad sze
az állami bevétel
ben rendszerint v
tatnak. Az állami
hónapjaiban szok
geket eredményez
napra való elmély
éven kilátástalan
fokozását. Még r
zet a rendkívüli
nek végösszege a
ladja s amelyből
tartozásait szeret
fizetni. Az első
lej folyt be, ami
va körülbelül két
lel meg. Vagyis
vetésnek alig egy
máynak realizál
Az „Argus” ért
cia szakértők már
nak Románia azon
nultányaitak per
tatni fogják. Ezut
ja készíteni jelen
fogja a költségvet
lami jövedelmek
átadása után, ami
Charles Rist vissz

Tízmilliárdos deficittel fenyeget az 1932. évi költségvetés

Elkészült a pénzügyminisztérium gyász-statisztikája: tízenegy milliárd lejfel tartozik az állam a szállítóknak, 1 milliárd 200 millióval a tisztviselőknek és nyugdíjasoknak

Május 20-án terjeszti be szakértői jelentését a kormánynak Charles Rist

Bucuresti-Bukarest, május 4. (Az Uj Kelet tud.) Ma délután öt órakor a pénzügyminisztériumban értekezlet volt, amelyen résztvettek Charles Rist, Rouger Auboin, vajamint Argetoianu pénzügyminiszter, Bratescu pénzügyi alminiszter és a pénzügyminisztérium adóügyi osztályának vezérigazgatói. A megbeszélés tárgyát az állam pénzügyi apparátusának teljes reorganizálása, a pénzügyminisztérium egyenes és inderekt adó-ügyszályaival az átszervezése és az adókiadó és behajtó közegek ellenőrzésének szigorítása képezte.

Mivel tartozik Románia a külföldnek és belföldi szállítóknak

A francia szakértők kívánságára a pénzügyminisztérium pontos kimutatást készített az állami tartozásokról. Megállapítást nyert, hogy a külföldi kölcsönök és egyéb tartozások törlesztésére az államnak éventeként 6 milliárd 760 millió 984 ezer lejfel kell kifizetnie. A belföldi szállítóknak az állam összesen 11 milliárd lejfel tartozik. Ezek között vannak 1910 óta esedékes tartozások is. A köztisztviselők fizetési és nyugdíjhatárléka ebben a pillanatban egymilliárd 200 millió lejfel tesz ki. A pénzügyminisztérium fenntartotta magának azt a jogot, hogy ezek a számokot utólag különösképpen a szállítókkal szembeni tartozások tételénél kiegyenlítse.

Brailej tábornok, a hadügyminisztérium költségvetésének ellenőrzésére kiküldött francia katonai szakértő ma délután hosszasan tárgyalt Partenie tábornok hadügyi államtitkárral. Politikai körökben is nagy érdeklődéssel várják ezeknek a tárgyalásoknak a kimenetelét, mert a hadügyminisztérium költségvetését előreláthatólag le fogják szállítani.

A költségvetési év első negyedének szomorú mérlege

A fentebbi kimutatással párhuzamosan a pénzügyminisztérium elkészítette a költségvetési év első negyedének mérlegét is. Ez a mérleg szomorú perspektívák elé állítja az 1932. évi költségvetést. Azok a kritikák, amelyek az előirányzott bevételi tételekkel szemben elhangzottak, a mérleg figyelembevételével teljes mértékben indokoltak látszanak. Április végéig körülbelül 4 és félmilliárd lejfel volt be az állampénztárba. Mégpedig 300 millió a rendes, 600 millió a rendkívüli költségvetés bevételénél előirányzott összegekből. Vegyük egvárlé a rendes költségvetésre befolyt összeget. Az 1932. évi rendes költségvetés végösszege közel 26 milliárd. Ebből az első negyedében befolyt 4 milliárd. Ha a következő háromnegyedében a bevételek ugyanennyen a nívón maradnak, úgy a 26 milliárdos előirányzatból mindössze 16 milliárd fog az államkasszába befolyjni. Vagyis az agyonredukált 1932-ös költségvetés is 10 milliárdos deficittel fenyeget.

600 millió folyt be a kilencmilliárdos rendkívüli költségvetésre

Nem szabad szem elől téveszteni, hogy az állami bevételek az év első negyedében rendszerint visszaeső tendenciát mutatnak. Az állam inkasszó az év utolsó hónapjaiban szokta a legnagyobb összeget eredményezni. A válság napról-napra való elmélyülése azonban ebben az évben kilyátástalanná teszi az inkasszó fokozását. Még reménytelenebb a helyzet a rendkívüli költségvetésnél, amelynek végösszege a 9 milliárd lejfel meghaladja s amelyből az állam hátralékos tartozásait szeretne volna Argetoianu kifizetni. Az első negyedére 600 millió lej folyt be, ami az egész évre átszámítva körülbelül két és félmilliárdnak felel meg. Vagyis a rendkívüli költségvetésnek alig egynegyedét sikerült a kormánynak realizálni.

Az „Argus“ értesülése szerint a francia szakértők már teljesen tisztában vannak Románia pénzügyi helyzetével, tanulmányait azonban május 15-ig folytatni fogják. Ezután Charles Rist el fogja készíteni jelentését, amely javasolni fogja a költségvetés módosítását és az állami jövedelmek fokozását. A jelentés átadása után, amit május 20-ra várnak, Charles Rist visszautazik Párizsba és je-

lentésének egyik példányát át fogja nyújtani a francia kormánynak.

Rendkívüli ülészakra hívják össze a parlamentet

Mint hogy a Rist által kívánt intézkedések csak törvényhozási úton eszközölhetők, valószínű, hogy a parlamentet még május végén rendkívüli ülészakra hívják össze. A vonatkozó törvényjavaslatok megszavazása után Argetoianu pénzügyminiszter ismét megkezdi a tárgyalásokat a francia kormánnyal, egy államkölcsön felvétele ügyében, amely a költségvetési deficit fedezésére szolgálna.

Fizetheti-e Románia jelenlegi költségvetéséből a külföldi tartozásait?

A „Cuvantul“ mai számában valószínűleg deklarációkat hoztak a híreket, amelyek Rist javaslataiból egyes lapokban napvilágot láttak. „A francia szakértők — írja a lap —, ha lehet hinni ezeknek a híreknek, azt állították volna, hogy Románia jelenlegi 24 milliárd lejes költségvetése elegendő a külföldi tartozások fizetésének biztosítására s csupán az állami kiadások folyósítása és a bevételek inkasszálása körüli gondatlanságnak tudható be a mai költségvetési nehézség. Nem tudjuk, hogy a francia szakértőknek valóban ez volna a véleményük. Mindenesetre szükségesnek tartjuk a következőket ismételtelen leszögezni:

ad. 1. A mi 24 milliárd lejes költségvetésünk távolról sem tudja elviselni a

Lágy és puha marad a gyapjú holmi.....!

Nem kell félni, hogy gyapjú holmija összemegy és elveszti eredeti formáját. Lux megbízható, dús és enyhe habja alaposan és gyorsan tisztít, kíméli és élénkíti a fonalakat, ápolja a kezeket. Dörzsölni vagy facsarni finom holmit sohasem szabad.

LUX

megkeftözi minden lehemü élettartamát

külföldi tartozásokra évenként esedékes 6 és félmilliárd lejfel. Nemcsak azért, mert ez a 6 és félmilliárd az összköltségvetésnek 26 százalékát teszi ki, ami fölöttébb sok; hanem főleg azért, mert az államnak mindössze 17 és félmilliárdja maradna, — ha az előirányzott összegek az utolsó banniig befolyának és ez az állami szükségletekkel szemben tulságosan kevés.

ad. 2. A kiadások körüli gondatlanság legfeljebb azt jelentheti, hogy azzal a kevéssel, amink van, nem gazdálkodunk eléggé racionálisan. Ez lehetséges. Ez azonban nem jelenti azt, hogy jó gazdálkodás esetén is rendbe hozhatnók az állam ügyeit, a külföldi tartozás törlesztése után fennmaradó 17 és félmilliárdal. Ne mondja azt nekünk senkise, hogy az állami bevételek fokozása esetén el-

tudnók tüntethetni a költségvetési deficitet. A mai deflációs rezsimben, a jelenlegi világgazdasági körülmények között az állami költségvetések csak deficitesek lehetnek, bármennyire is komprimáljuk és különösképpen, ha minden évben komprimáljuk őket. A hiba ott történt, hogy amikor az elmúlt év őszén az 1932. évi költségvetést összeállították, 24 milliárdos költségvetést irányoztak elő és minden egyes tételt redukáltak, csak a külföldi tartozások tételét hagyták érintetlenül...

Eddig a Cuvantul cikke. A lap nap-nap után követeli, hogy az állami tisztviselők elbocsátása és más hasonló csodaszerek helyett a külföldi tartozások fizetésének felfüggesztése révén keresse a kormány a költségvetési nehézségek megoldását.

Pilsudszki marsall azért járt Romániában, hogy rávegye a kormánnyt az oroszokkal való tárgyalások felvételére

A versaillesi szerződés revízióját fogják követelni a németek az öt hatalom május 13-iki konferenciáján

London, május 4. Az angol kormány meghívott fog kibocsátani a francia, olasz, német és amerikai kormányokhoz, hogy küldjék el képviselőjüket május 13-ra Genfba, az öt nagyhatalom konferenciájára, amelyet Tardisu betegsége miatt halasztottak el április 29-ről erre a dátumra. Az öt hatalom konferenciáján vita tárgyat fogja képezni a német javaslat, amelyet az angol, amerikai, olasz képviselők és a szovjetunió kiküldöttje is támogatni fognak. Ezen javaslat szerint Németország hajlandó volna kötelezettséget vállalni, hogy a legközelebbi leszerelési konferencia összehívásáig nem növeíti hadseregének felszerelését, azzal a fel-

tétellel, ha a versaillesi szerződés technikai részét oly értelemben módosítják, hogy Németországnak jogában áll 12 esztendőre szóló általános hadkötelezett séget bevezetni. Németország ugyanis szeretné felfrissíteni hadseregét és azonnal mozgósítható tartalékosokat kinevelni.

A „Temps“ értesülése szerint, lengyel kormánykörökben ismét élénk vita tárgyat képezi a Szovjetországgal kötendő meg nem támadási szerződések problémája. Pilsudszki marsall hosszas tárgyalásokat folytatott erre vonatkozólag Patek moszkvai lengyel követtel. Zaleski külügyminiszter vi-

szont Tardieuval, Titulescuval, Macdonaldal, Stimsonnal, Brüninggel és Simon angol külügyminiszterrel tárgyalt erről a kérdésről. Stimson közölte Zaleskivel, hogy az Egyesült Államok továbbra sem fogják a szovjetkormányt elismerni, ez azonban nem kell, hogy befolysolja a lengyel politikát, amelynek Oroszországgal szemben a jóviszony kiépítésén kell dolgoznia.

Pilsudszki marsall legutóbbi romániai útja során igyekezett barátságos nyomást gyakorolni a román kormányra, hogy ismét vegyék fel Oroszországgal a Rigában megszakadt tárgyalásokat.

Popovici Mihály terjesztette el Madgearu és Mihalache halálhírét?

Bucuresti-Bukarest, május 4. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Megirtuk, hogy a husvéti ünnepek alatt Bukarestben éretlen tréfaüzök a külföldön tartózkodó Madgearu és Mihalache halálhírét terjesztették el. Egy ismeretlen személy felhívta telefonon Madgearu testvérét, majd Mihalache édesanyját és megkérdezték, hogy van-e tudomásuk a két politikust ért autóbalesetről. A Cuvantul szerint az éretlen tréfacsináló nem más, mint Popovici Mihály volt pénzügyminiszter, aki Pompiliu Ioanitescu volt alminisztert akarta a halál hírrrel megrézfálni. A lap így adja elő a történeteket.

Szombaton este a patriarchia templomában gyűltek össze a kormány tagjai, a polgári és katonai hatóságok vezetői, hogy az uralkodóval együtt résztvegyenek az ünnepi istentiszteleten. Megér-

keztek Dem. Dobrescu a főváros polgármestere. Arcára van írva a felindulás.

— Hallották, mi történt Madgearuval? — ??

— Meghalt, Svájcban, egy vasuti szerencsétlenségnél.

A jelenlevők között szájról szájra jár a hír. Mély megdöbbenés. Megérkezik Iorga is. Még be sem lép a templomba és közlik vele a volt miniszter szerencsétlenségének a hírért. Iorga meg áll és megdöbbenve kérdezi:

— Hogy lehet ez? ... Hát Mihalache?

— Megmenekült.

A sorra érkező miniszterek, hatósági vezetők egyetlen témáját alkotja a hír. Dem. Dobrescut körülveszik és kérdésekkel ostromolják,

— A hír igaz. Pár perccel ezelőtt találkoztam Madgearu testvérel. Ő mondta nekem. Már csak pár perc van a király érkezéséig. Stangaciu tábornok, a sziguranca vezérigazgatója, hivatalból óvatos akar lenni és a kamara telefonfülkéjéből sorra hívja fel Madgearu rokonait. Végül megtalálja testvérét.

— Jött valami hír Madgearuról?

— A szerencsétlenségről beszél? — hallszik a válasz. Semmi sem igaz belőle. Popovici Mihály meg akarta trézfálni Pompiliu Ioanitescut. Ennyi az egész.

A Cuvantul még azt is hozzát teszi, hogy mindenki elítélte a templomban ezt a furcsa tréfát és azokat az embe- reket, akik ilyen játékok engednek meg maguknak.

Ma
szenciós
premier!

Corso
mozgó

Merénylet az Orient-express ellen

németül beszélő bűnügyi film.
Az Ufa legújabb produktuma, for-
dultatos cselekménye meglepő és
mindvégig izgalmas. Főszerepben:
**Charlotte Susa, Fee Malten
és Heinz Kőnecke**

SPORT

Bay Girolamo vívómester gyermek-
torna-kurzust nyit. A Haggibbor nagy-
sikerű vívóosztályának kitűnő tréneré,
Bay Girolamo mester a nyári szezon-
ban is meghosszabbította kolozsvári
tartózkodását. A tavaszi és nyári hóna-
pok alatt a vívómester érdekes kurzust
nyit, mely máris nagy népszerűségre
tett szert Kolozsváron Bay Girolamo,
akit Budapesten, mint az egyik leg-
jobb gyermek tornapedagógust ismer-
tek, gyermek-torna kurzust nyit, ame-
lyet a délelőtti órákban a Haggibbor
tennis pályáin rendez meg. A nyári
hónapok alatt az Universitas a strand
fürdőben rendezi meg ugyanezt a kur-
zust. Bay Girolamo szakzszerű kezére
jellemző, hogy működése óta a Haggib-
bor vívószakosztálya a legszebb fejlő-
dést mutatta. A vívómester Budape-
sten az összes olimpiai vívóknak tréneré
volt és a magyar fővárosban is a leg-
szebb eredményeket mutatta fel. A kur-
zusok iránt nagy az érdeklődés. Jelent-
kezni a Haggibbor tennis pályán lehet,
minden délelőtt fél 11 órától kezdve.

A *Makkabja végső eredményei*. A tel-
avivi olimpia végső eredményeit most
összegezte és közölte a nyilvánossággal
a sportnepségek vezetősége. A nem-
zetközi viszonylatban is elsőrendű
eredményeket mai és holnapi számunk-
ban folytatódólagosan közöljük.

Atlétika. 100 m.: 1. Heymann USA
11.1, 2. Gerber Németország (N) 11.2,
3. Simenauer N 11.2. — 400 m.: 1. De-
utscher Ausztria (A) 52.4, 2. Heymann
USA 52.9, 3. Passi Görögország (G)
53. — 1500 m.: 1. Flaxman USA
4:09.7, 2. Blödy A 4:12.1, 3. Saïd
Egyiptom (E) 4:16.4. — 5000 m.: 1.
Saïd E 15:32.8, 2. Werbin USA, 3.
Flaxman USA. — 10 km. Tel Avivon
keresztül: 1. Brayme Anglia 36:27, 2.
Frankl Csehszlovákia (Cs), 3. Berlin
USA. 4x100 m.: 1. Németország 43.6,
2. USA, 3. Palesztina. — 3x1000 m.: 1.
Csehszlovákia 8:17.2, 2. Ausztria, 3.
Palesztina. — Magasugrás: 1. Feiden
USA 183, 2. Ginsburg USA 190, 3.
Aron Anglia 175. — Távolugrás: 1.
White USA 679, 2. Forel Palesztina
(P) 664, 3. Kapsi P 612. — Súlydobás:
1. Adelman USA 14.42, 2. Schneider
USA 13.69, 3. Goldfinger Cs 11.98. —
Diszkoszvetés: 1. Schneider USA 48.30
m., 2. Adelman USA 41.36, 3. Still
Lengyelország (L) 40.00. — Gerelyve-
tés: 1. Schneider USA 52.65, 2. Adel-
man USA 47.05, 3. Rabinowitsch P
46.15. — Hármass verseny (100, magas
súly): 1. Loew Cs 1481.80, p., 2. Gre-
nman P 1374.20, 3. Feiden USA
1349.60.

Női atlétika. 100 m.: 1. Syd Koff
USA 13, 2. Freiwald L 13.2, 3. Minster
Románia (R) 13.4. — 4x100 m.: 1.
Lengyelország 56.8, 2. Németország
57.2, 3. Palesztina 58. — Magasugrás:

1. Koff USA 147, 2. Minzendorf L 135,
3. Freiwald L 130. — Távolugrás: 1.
Koff USA 525, 2. Freiwald L 494, 3.
Thania P 478. — Súlydobás: 1. Levy
N 10.79, 2. Berson L 10.34, 3. Gottheim
N 9.85. — Diszkoszvetés: 1. Berson L

34.45, 2. Berlin L 31.25 3. Levy N 26.78
— Gerelyvetés: 1. Levy N 33.59, 2.
Misrach P 32.10, 3. Machnes P 29.37.
— Hármass verseny (100, távol, súly):
1. Koff USA, 2. Thania P, 2. Frei-
wald L.

Kétezer munkás-bevándorlási en- gedélyt bocsátott a palesztinai kormány a Jewish Agency ren- delkezésére

Az exekutívé további 1500 certifikátot követel a palesztinai nagy
munkás-szükségletre való tekintettel

Cluj-Kolozsvár, május 4. (Az Uj
Kelet tudósítójától.) Egy kolozsvári
délutáni napilap cikket közölt ma arról,
hogy az angol kormány szakértői a
zsidó bevándorlás további korlátozását
javasolják és a dolgok nemismerése
folytán egészen ferde beállításba helye-
zi az angol kormány Palesztina-políti-
káját.

A Zsidó Távirati Iroda legújabb je-
lentése azonban egycsapásra halomba
dönti a kedvezőtlen atmoszférára ten-
dáló híradást és a legbeszédebb cáfo-
latát szolgáltatja arra a különös tudó-
sításra, amely alaposan elkésve a
French-jelentés kapcsán az angol kor-
mánynak a zsidó bevándorlás további
megszigorítását célzó szándékáról ad
hírt.

Jeruzsálem, május 4. A Jewish
Agency palesztinai exekutívéje közli,
hogy a palesztinai kormány 2000 be-
vándorlási certifikátot bocsátott ki az
1932 április havától októberig terjedő
félesztendei periódusra a chaluc-beván-
dolóik részére. A kétezer chaluc-certifi-
kátból háromszázat a bevándorolt tu-
risták letelepedésének utólagos jóváha-
gyására rezerválták, a fennmaradó
1700 certifikát közül pedig négyszázat
munkások részére tartanak fenn. A
Jewish Agency eredetileg 3500 certifi-
kátot kért a kormánytól a Palesztiná-
ban uralkodó nagy munkásszükségletre
való tekintettel és éppen ezért elége-
detlenségét fejezte ki a kormány dön-
tése fölött. Remény van arra, hogy a
kormány újabb mennyiségű certifiká-
tot fog az exekutívé rendelkezésére bo-
csátítani.

Ismeretes ugyanis, hogy az angol al-
sóház legutóbbi Palesztina-vitája során
többek között Buchan ezredes energi-
kus hangon követelte Palesztina kapui-
nak megnyitását a zsidó munkástöme-
gek előtt és rámutatott arra, hogy ma
Palesztina az egyetlen ország, ahol
nincs munkanélküliség. Ugyanis nyilat-
kozott a sajtónak Brodetski professzor
az exekutívé tagja is, aki palesztinai
tapasztalatai alapján kijelentette, hogy
Plesztina ma távol áll attól, hogy a
munkanélküliség kikezdje gazdasági
pozícióját és m inkább munka erőkben
van hiány, mint munkaerőhiány.

Brodetsky egyébként palesztinai ut-
járól visszatérve igen optimistikusan
nyilatkozott a palesztinai helyzetről.

— A kormánnyal folytatott tárgya-
lásokban — mondotta többek között —
bőséges bázist találtam arra, hogy erő-
feszítéseinket a siker reményében foly-
tathassuk Londonban. A főkörmányzó
azzal bucsuzott el tőlem, hogy a gyara-
podott bizalom és optimizmus érzésével
térhetek vissza Londonba.

— A zsidó országépítő munka szilárd
alapon áll, a jisuv teljes bizalommal
néz a jövőbe és rendületlenül el van
szánva arra, hogy az országépítést be-
fogja fejezni. Kétfelék csak a kormány
szándékainak őszinteségében vannak.
De okunk van arra, hogy a politikai
helyzet javulásának lehetőségében hig-
yünk.

— Ami a Freudi — jelentést illeti,
— június előtt azt alig fogjuk kézhez
kapni, bár az országfejlesztési igazgató
néhány napon belül elkészíti jelentését.

KÖZGAZDASÁG

El az aranystandardtól?

A dunai államok kölcsönét tárgyaló bizottság megállapította
a támogatás szükségét

Londonból jelentik: A Daily Tele-
graph legutóbbi száma feltűnő helyen
cikket közöl arról, hogy azok a pénz-
ügyi szakértők, akiket Anglia, Francia-
ország, Olaszország és Németország
egy közös bizottságba küldött ki, hogy
Ausztria, Magyarország, Bulgária és
Görögország pénzügyi felsegélyezésére
vonatkozólag a kiküldött megbízottak
jelentései alapján tárgyalásokat foly-
tassanak, befejezte működését.

A bizottság működése egyelőre nem
végződött teljes megegyezéssel, mert a
bizottság tagjainak a többsége úgy lát-
ta, hogy a segélyezés előfeltételül bi-
zonyos reformokat kell követelni a se-
gélyt kérő országoktól, de mindeneset-
re arra az állápontra helyezkedtek,
hogy az európai gazdasági egyensúly
megővése érdekében szükséges lenne
az illető államok támogatása. Valameny
nyi delegátus azt a véleményét fejezte

ki, hogy a szükséges reformok végre-
hajtása esetén eleget kell tenni a ké-
relmüknek. A bizottság véleménye sze-
rint ideiglenes segítség lenne az, ha a
szóbanforgó államok legalább egy idő-
re feladnák az aranystandardot. Ez
alapjában véve az angol kiküldött vé-
ménye, amit nem minden delegátus
tett magáévá. Epen ezért ez a kérdés
egyelőre nyitva marad.

Lemondott a német gazdasági mi-
niszter. Berlinből jelentik: Az estila-
pok szerint Warmbold birodalmi gaz-
dasági miniszter előterjesztette lemo-
nását. Hivatalos helyről semmiféle tá-
jékoztatást sem adtak még ki a minisz-
ter távozásáról. Beavatott politikai kö-
rökben hangoztatják, hogy a birodalmi
gazdasági miniszter leköszönését a bi-
rodalmi kormányban újabb személyi
változások nem fogják követni.

A Fonciera Agricola Altalános
Biztosító Részvénytársaság mély
fájdalommal tudatja, hogy

DEMIAN ANASTASE

intézetünk igazgatója

folyó hó 4-én hirtelen elhunyt.

Életének delén, munkaereje tel-
jében vesztettük el őt. Munka-
társai és mindenki, aki jóságá-
ban részesült, halálával és kegye-
lettel őrzi emlékét.

Drága halottunkat e hónap
6-án, pénteken délután fél 5 óra-
kor fogjuk a városi nagytemető
kapolnájából örök nyugalomra
helyezni.

Emléke legyen áldott, nyugal-
ma csendes.

Cluj, 1932. május hó 4-én.

A Fonciera Agricola Altalános
Biztosító Részvénytársaság tiszt-
viselői kara fájdalomtól megtör-
ten jelenti, hogy szeretettel igaz-
gaójuk

DEMIAN ANASTASE

folyó hó 4-én hajnalban elhunyt.

A megboldogultban a legjobb
főnököt, a legnemesebb embert
vesztettük el s emlékét szeretet-
tel és hálával fogjuk örökkön
megőrizni.

Temetése folyó hó 6-án pénte-
ken délután fél 5 órakor lesz a
városi nagytemető kapolnájából.

Cluj, 1932. május hó 4-én.

Az államilag szubvencionált ameri-
kai hajóosztályok beszüntették fele-
leges hajójárataikat. Londonból jelen-
tik: Amerikában azok a hajóosztálya-
k, amelyek állami támogatással tart-
ják fenn magukat, beszüntették fele-
legessé vált hajójárataikat, hogy minél
csekélyebb összegű szubvenciót igényel-
jenek az államtól.

Hollandia vezet a nagykereskedelmi
árak olcsóbbodásában. Amsterdamból
jelentik: Hollandiában a nagykereske-
delmi árak három év alatt 36.8 száza-
lékkal olcsóbbodtak. Európában e téren
Hollandia vezet. Utána sorban követ-
kezik Olaszország, ahol az ármérséklő-
dés 32.7 százalék.

HASIVAN

A héber nyelv elsajátítására alkalmas ki-
tűnő tankönyv. Képekkel
Ára 40 lej.
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

HIT
pu
si

A német

Hitler első pe-
Európa figyelm
puccskíséretet vo-
tura kikiáltása
ban. Rövid pá-
tett ekkorára?

Hitler n

zsidókba

Hitler, mint a
viselt német, egy
metországba tér
eszme, amiért ál-
döttek a harctér-
tűnt, hogy teljes
mék kerültek a
népekközi egyet-
Mіндеgyik olyan
háborun keresztül
nagynémetsége
arulásnak tűnt

Bajorors

A jó népszón-
rendelkező Hitler
győzően hatott a
idők után Münch-
sága előtt. Csakha-
den gyűlés, ahol
lat egyre nőtt mel-
bun is ideális tal-
gája számára. Ba-
társaság leverése
reakciónak. A feg-
zetek, polgárorsége
ték sokszor véres
Berlinben — jobb
dást követtek el a
Bajorországban
Maga a bajor tarto-
lin ellenes, köztár-
csinált. A bajor ta-
Kahr körül nyitl
monarchia régi hiv-
sow, Ludendorff, a
pitány... Jól jött
sikerű népszónok H
ja és tömege volt.
tesei, hogy a gyűlé-
munkások ellen véd-
sow a legkevésbé
szimpatiajukat s az
mániákus Ludendor-
tén nyitlan Hitler
ellentéteket ugyan
volna, mint Hitler
A zavaros német idő-
lag összesodorja öke-
lán akar fölül kerü-
van. A zavaros csele-
mas az idő. A birod-
szállítás miatt nyomot
összeomlott. Október
kurzusa 240 milliórd
vember 9-ig pedig fé-
ler a tettek mezejére
De hogyan?

A hír

Hitler egész utja e
valaminő szerepe
amely először szörja
ban, a német törté-
forradalom" a neve
müncheni Bürgerbrä-
szódi le. Itt veszi ke-
nak ki a város megs-
lépésre innen intézi
puskálövessel.
A „sörházforradalom”
szót.

A forradalom 1923
berlini forradalom ö-
tört ki. "Aznap este
Bürgerbräu nagytermé-
ést hívott össze. Már-
tor a terem főbejárat-
feltáru az ajtó s a k-
Hitler, revolverrel a ké-
erezett ember kíséreté-
szakasz" kíséretében
nyire vonul, feláll-
étszer a levegőbe lő-
ában írja, — hogy „e-
fikor a csend ezután

Kimélje gallérjait, mosasson az UNIO-nál, Cluj

HITLER UTJA

puccson, dührohamokon, sirógörccsökön keresztül

Hogyan találta meg Hitler a bűnöst a zsidóságban. A 24 órás müncheni operett forradalom. Egy hősi eskü három korty sör között. Öt évi börtönből csak egy évet ült le a protekciós forradalmár

A német kispolgár tapsol és nem érti mit beszél a profétája

Hitler első politikai ténye, amivel már Európa figyelmét is magára vonta, egy puccskíséret volt, amelynek célja a diktatura kiküldése lett volna Németországban. Rövid pár év alatt hogy nöhetett ekkorára?

Hitler megtalálja a bűnöst — a zsidókban

Hitler, mint annyi sokmillió háborút viselt német, egy teljesen felbomlott Németországba tért vissza. Az a nemzeti eszme, amiért állítólag valamennyien küzdöttek a harcra — eltűnt. Annnyira eltűnt, hogy teljesen új, sőt ellentétes eszmék kerültek a helyébe. Népszövetség, népeközti egyetértés, nemzetköziség... Mindegyik olyan elgondolás, amely Hitler háborun keresztül még nagyobbra nőtt nagynemetsége előtt képtelenségnek, sőt árulásnak tűnt s Hitler is, mint annyi

nagynemét káprázó a fordulat oka, illetve ahogy ők igazán nevezték, a bűnös után kutatott. Hitler úgy látta, hogy a változásért, a német vereségért, a köztársasági államformáért, a békeszerződésért, a reparációért egyedül a marxizmus okolható. A zsidó Marx használta fel az elnyomottak szükségét — érvelt számtalan népgyűlésen Hitler — hogy a nemzetköziség jel-szavát valóságga tegye. A zsidók használ-ták fel a néptömegeket, hogy a német nép nemzeti közösségét felrobbantsák s nemzetközi tökéjük uralmát megteremthessék. A köztársaságot ezek teremtették meg. Ami viszont a köztársaság kiküldése óta Németországban történt, az mind az előbbiek következménye, le tehát Marx-al, a köztársasággal, a versaillesi szerződéssel, a reparációkkal, az egész „zsidó Wirt-schafttal“ ...

slukkal szakítja meg: „Esküszöm exelenciás uram“ — első slukk — „a jó közös ügyet“ — második slukk — „nem tévesztem a szem elől“ — harmadik slukk.

Tizenhat halott és egy évi börtön

A puccs eredménye másnap tizenhat halott. Azután egy törvényszéki tárgyalás, ahol Hitler öt évet kap, de csak egyet ül le belőle. A „forradalmár“ mögött titokzatos erők dolgoznak...

Mik derültek ki róla a puccsal kapcsolatban? Kiderült a legfontosabb: **Karrier típus.** Belejárta magát egy szerephez mert folyton beszél és beszél, a szerepet elhitheti magáról. A szerepét lényegnek veszik, holott személyisége lényege ellentmondásba van a szereppel. A szerepkör: a diktátor. Hitler mindig a diktátort játssza — bár se külsőleg, se belsőleg nincsenek meg az adottságai hozzá. Külsőleg: alacsony termet, nem is német arc, semmi köze ahhoz az északi „uri fajhoz“, amit propagál. Ahány fényképe, annyi bizonyíték arról, hogy bármennyire akarja, még csak mozogni sem tud. A kezével sohasem tudja, mit csináljon. Nincs egy igazi, valami megragadó érzést kielmélő gesztusa. Állandóan annak a kispolgárnak az aggálykodása figyelhető meg rajta, még a képein is, aki mindig attól tart, hogy nem csinálja jól a dolgát. Ezért fazonnéküli a döntő pillanatokban. Nincs igazi határozott formája. (Mint hogy nincs igazi határozott programja.) Egy alkalommal nem engedélyezik valamelyik gyűlését. Egyik megbízottját elküldi megegyezzer az engedélyt visszavonó hatóságához. Amikor a megbízott a határozat megmásíthatatlanságáról értesíti, pár pillanatig hallgat s ez-

Bajorország, a hitlerizmus ideális talaja

A jó népszónok minden kvalitásával rendelkező Hitler érvelése nagyon meggyőzően hatott a bajor tanácsköztársasági idők után München közép- és kispolgársága előtt. Csakhamar zsufolya volt minden gyűlés, ahol Hitler beszélt. A hangulat egyre nőtt mellette. Bajorország külön-ban is ideális talaj volt. Hitler demagógiája számára. Bajorország a tanácsköztársaság leverése óta fellegvára lett a reakciónak. A fegyveres önkéntes szervezetek, polgárőrségek zavartalanul üzhettek sokszor véres játékaikat. Azok, akik Berlinben — jobboldalról — nyílt lázadást követtek el a köztársaság ellen, azok Bajorországban menedékre találtak. Maga a bajor tartományi kormány is Berlin ellenes, köztársaságellenes politikát csinált. A bajor tartományi főmegbízott, Kahr körül nyíltan sorakoztak föl a monarchia régi hívei. Többek közt Ludendorff, a hírhedt Erhardt kapitány... Jól jött mindezeknek a nagy-sikerű népszónok Hitler akinek már pártja és tömege volt, sőt egyenruhás önkéntesei, hogy a gyűléseit állandóan zavaró munkások ellen védekezzenek. Kahr és Los-sow a legkevésbé sem titkolták Hitler szimpátiájukat s az antiszemizmusában maniakus Ludendorff érthető, hogy színter-tén nyíltan Hitler mellé állt. Nagyobb ellentéteket ugyan kitalálni sem lehetett volna, mint Hitler és a most felsoroltak. A zavaros német idő azonban pillanatnyi-lag összesodorta őket. Egyik a másik vá-lán akar fölül kerülni. 1923 novemberében. A zavaros cselekvésre nagyon alkal-mas az idő. A birodalomban a Ruhr megszállás miatt nyomott a hangulat. A márka összeomlott. Október elseje óta a márka kurzusa 240 milliőről 130 milliárdra, no-venber 9-ig pedig félmillióra esett. S Hit-ler a tettek mezejére lép... De hogyan?

A híres sörház-forradalom

Hitler egész utja elképzelhetetlen a sör-halaminó szerepe nélkül. Puccsának, amely először sörháza szét nevé Európá-ban, a német történelemben „a sörház forradalom“ a neve. A puccs u. i. a müncheni Bürgerbräu nagytermében ját-szódik le. Itt veszi kezdetét. Innen indul-tak ki a város megszállására s pár száz lépésre innen intézi el a rendőrség pár puskalövessel.

„A sörházforradalom“ megérdemel pár szót. A forradalom 1923 november 9-én (a berlini forradalom öt éves évfordulóján) tört ki. „Aznap este Kahr, a müncheni Bürgerbräu nagytermében politikai gyű-űlést hívott össze. Már Kahr beszél, ami-erül a terem főbejáratánál zaj keletkezik. Először az ajtó s a küszöbön megjelenik Hitler, revolverrel a kezében, tíz felfegy-vezett ember kíséretében. Hitler a „test-vezetkés“ kíséretében a szónoki emel-nyre vonul, feláll az előadói asztalra, és kezdi a levegőbe ló — amint önéletraj-ában írja, — hogy „csendet teremtsen.“

Hitler kihirdette, hogy a Bürgerbräu kar-hatalommal van körülveve, a termet sen-ki sem szabad elhagyni, „a nemzeti forradalom kezdetét vette.“ Azután Hitler felkérte Kahr. Lossow bajor hadseregfő-parancsnokot és a müncheni rendőrség vezetőjét, hogy kövessék a sörház egyik melléktermébe. Ebben a mellékteremben osztozza ki azután Hitler az új kormány tárcáit s nevezte ki magamagát a birodalmi kormány fejének s Németország diktátorának. Az új miniszterium név-sorát a nagyteremben tüstént ki is hirdet-ték. Hitler kiadta a jelszót: „Fel, Berlin ellen!“ A tömeg tombolt. De már későre járt és így egyelőre elmentek — haza. Maga Kahr jelentette ki, hogy fáradt és aludni óhaját: „minden foganatosítandó intézkedésről holnap reggel döntünk.“ Hitler a „forradalmi“ események alakulá-sával megelégedve, belement ebbe az ajánlatba, ő maga a Bürgerbräu mar-adt, amit kinevezett a „forradalom fő-hadiszállásának.“ Kahr természetesen nem haza ment, hanem egy rádióapparátushoz, értesítette Berlint s bár Hitler a főhadiszálláson legszűkebb vezérkara előtt kijelenté még aznap éjjel, hogy „vagy lesz holnap nemzeti kormány Né-metországban, vagy mindnyájn meghalunk“, — másnap délelőtt a rendőrség sortűzére ő, a főforradalmár az első, aki a földre veti magát s a zavarban egy taxin elillan, maga mögött hagyva puccsot, for-radalmat, diktatúrát, mindazt, amiért három éven keresztül dobolt, mozgásba hozva tizezreket...

De milyen volt Hitler a „forradalom“ óraiban? Csak két jelenetet jegyezzünk ide.

Hitler portréja három korty sör tükreben

Kahr a miniszteri tárcák kiosztásakor kijelenti, hogy Bajorország kormányzását csak mint a monarchia helytartója veheti át. Ez a pillanat a legalkalmasabb lett volna ahhoz, hogy a monarchiaellenes nép forradalmár Hitler, aminek hirdette ma-gát, kiradirozza Kahr-t a német politikai életből. Hitler azonban a következőket vá-laszolja: „Igenis Exelenciás uram. Épp a királyságnak, amely a köztársasággal egy szegénytelen gazság áldozatául esett, tartozunk a legsúlyosabb elégtételt szol-gáltatni. Ha megengedi Exelenciás uram, én magam megyek közvetlenül innen a gyűlésből Öfelségéhez közölni, hogy nemzeti mozgalmunk által most az az igaz-ságtalanság is jóvátevődött, ami Öfelsége boldogult édesapjával szemben történt.“ S a királyhi republikánusok kart karba öltve vonultak be a terembe, ahol a kedé-lyesen söröző „nép“ tömegei előtt kihir-dették a forradalmi kormány listáját.

Egy másik jellemző képet maga Ulrich Graf, Hitler akkori titkára örökített meg. Ez a mozzanat ugyancsak a sörház mellék-teremben történt. Kahr aggálykosodik. Ebben a pillanatban sört hoznak be, amit valaki rendelt. Hitler a kancsó után kap s a következő mondatot három hatalmas

1932 május hó 4-18-ig

Egyetemes és nemzetközi

Több mint 8000 kiállító azon 34 nemzeti-ségből, kik az 1931-es Párizsi mintavásá-ron is résztvettek, teljesen elfoglalva a terjedelmes Párizsi kiállítási parkot. (40 hektár.)

Párizsi Mintavásár

után egy dührohamba tör ki. Föl-alá rohan a szobájában és a haját tépi. A roham tart egy órát. Közben ilyeneket mond: „Megfogom semmisíteni őket, elta-posom...“ S amikor a titkára nyugodtan végül figyelmezteti, hogy az ellenállás céltalan, egy pillanat alatt a dühroham crescendoi elhalkulnak, összeomlik és sír... Vége. Nem történik semmi. Az iga-zán fontos pillanatban nem tud mit ten-ni, nem tud mit mondani. Befuthatja az elképzelhetetlen legnagyobb karriert nem fog megmaradni utána egyetlen egy igazán nagytávlatu mondat. A mai telje-sen széthullott lelkiség tipikus képviselője. Fegyelmetlenül színész, könnyen iz-guló neureszténias, akit eltapsolnak a pil-lanatok. Éveken keresztül várta tőle a német kispolgárság a forradalmi megol-dást. 1930 szeptemberében már 107 kép-viselője van a birodalmi gyűlésben és millió és millió hje az uccán. Mindenki a cselekedetet várja... A nagy megmen-tést... S ő nem tudja mit csináljon. Ille-ve tudja: — nem akar csinálni semmit, hisz valójában se nem forradalmár, se nem diktátor, csak a szökincese egy for-radalmár s a betanult gesztusai egy diktátoré.

Hitler a német kispolgár mentőangyala

Mi tehát mégis Hitler sikerének a titka? Miért fogadják a kispolgári tömegek olyan lelkesedéssel? Hisz nincs egy igazán tiszta gondolata s még kevésbé konkrét programja. Jóhangu üres beszélő csupán. Valaki azt mondta róla, hogy sikerének az a magyarázata, hogy „mer banális lenni“. A magyarázat másban van. A magyarázat a kispolgári lelkület-ben van. Abban, hogy tényleg mint a mentőtőhöz ragaszkodnak hozzá. A né-met kispolgár számára a német monopol-kapitalizmus mai szervezetsége korában a teljes elproletárizálódás vár. Pontosan az, amitől a kispolgár a legjobban fél. Hitler viszont épp azt tudja ezekkel a kispolgári tömegekkel elhitetni, hogy meg-övjá őket ettől az elproletárizálódástól. A német kispolgárság azért lát benne Hé-roszt. S hogy miért hiszi el a kispolgár mindazokat, amikről Hitler beszél előtte, arra legjobb magyarázatot adnak azok, akik megfigyelték Hitler gyűléseinek a hangulatát. Alljon itt egy ilyen megfi-gyelő jelentése:

Hitler mindig másképpen gondol

„Ha Hitler rohamszakaszai zászlóitól körülveve a teremben megjelenik s tíz katonai zenekar harmonái közt a tribünre lép, a kispolgár, tömeg mintegy megvilla nyozva áll föl és üdvözli megváltóját, a Harmadik Birodalom profétáját, amelyben lesz ugyan piacgazdálkodás, de nem lesz kapitalizmus és kizsákmányolás. Ha Hitler a „német becsület“ háboru-ját proklamálja, a háborút nemcsak Né-metország felszabadításáért a versaillesi szerződés bilincsei alól, hanem a „római jog igája“ alól is, akkor a kispolgár örül, jöllehet nem tudja, hogy mi az a római jog, de tapsol a soha nem létezett német jog visszaállításáért, mert azt hi-szi, hogy akkor semmiféle adósságot nem kell megfizetni. Ha Hitler nekimegy a „buja“ francia irodalomnak és bejelenti a magasrendű északi művészet korának a kezdetét, akkor a kispolgár, aki az Ed-da-dalokat vagy az iszlami mondákat so-hasem olvasta és semmi konkrét képze-te nincs ezekről, mégis a szellem vikingjé-

nek képzeletét magát, aki az összes „fran-cia betegségek“ fölött triumfál. Ha végül Hitler kijelenti, hogy, a zsidó filozófia egyszersmindenkorra vereséget szenved-tett, akkor ezalatt a vegyeskereskedő nem annyira Ensteinnak a német főiskolákról való elűzésére, mint inkább a Tietz és Karstadt áruházak szétrombolá-sára gondol.“ — holott Hitler egyáltalán nem úgy érti, ahogy a hívei értik. Sem-mitsem úgy ért. Hitler csak beszél azon a nyelven, amely nyelven a tájékozatlan-tömegek a leginkább megnyerhetők. Ö-néletrajzában ő maga mondja: „Minden propagandának népszerűnek kell lenni s nivójára azoknak a legkorlátoltabbknak a felfogóképessége szerint kell tartani, akiknek szól. Ezért a propaganda szellemi magasságát annál mélyebbre kell szállí-tani, minél nagyobb tömeget az emberek-nek kívánjuk megnyerni.“ Elméleti meg-gondolást még senkisek vezettet át a gya-korlatba oly mesterien, mint Hitler. Tö-kéletesebben — polgári pártot — még nem szervezett meg senki. Ellenére a sí-kertelen puccsutáni pártbomlásnak az egyévi fogház után — ismét a semmiből — egy még hatalmasabb pártot teremt.

Gaál Gábor.

(Holnap folytatjuk.)

Az Uj Kelet könyv-osztályának könyv-ujdonságai

Aisberg: Most már értem a rádiót. Mu-ltságos bevezetés a rádiótechnikába. 245 ábrával és képpel 78 lej. Balla Bo-risz: Niczy növendék 135 lej. Dreiser: Amerikai tragédia. A pénz és szerelem-sóvár amerikai fiatalság tragédiája. 3 kötet 234 lej. Oswald Spengler: Gép és ember. Egy új életfilozófia gondolatai 72 lej. Vassó Adolf: Szabadalmi törvény 50 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztálya-ban utánvétellel vagy az összeg és portó-költség előzetes beküldése mellett (posta-bélyegben is.)

A kolozsvári tüzoltók között

Séta a Rosescu Eugen tüzoltóparancsnok birodalmában. Husz másodperc alatt vonulnak ki riadó esetén a kolozsvári tüzoltók

Cluj-Kolozsvár, május 4. (Az Új Kelet tudósítójától.) A kolozsvári tüzoltókról nagyon keveset tudnak az emberek. Csak a néhány héttel ezelőtt Kolozsvárra szakadt borzalmas árvízveszedelem hívta fel a közfigyelmet arra, hogy Kolozsváron egy lelkes, fegyvelmezett és mindenre kész testület működik, mely az árvízveszedelem négy napján éjtelnapot egybetevő munkával dolgozott a veszélyeztetett lakosság életének és vagyonának biztonságáért. A kolozsvári tüzoltók olyan erővel és lelkesedéssel küzdöttek a víz ellen, hogy aktuálisnak tartottuk megtekinteni, hogyan rendezkedtek be ezek a tüzoltók — a tűz ellen.

Az első erdélyi telefon

A Postakert uccai kapun túl kezdődik Rosescu Eugen tüzoltóparancsnok birodalma. Már az első pillanatban muzeális értékű tüzoltó-régségeket pillantunk meg a parancsnok irodájának falán. 1880-beli tüzoltó kürtök, kardok, öntözők és a kolozsvári tüzoltólaktanyáról készült jól sikerült felvételek láthatók itt.

1890-ben vezették be Kolozsváron az első tűzjelző telefonkészüléket — mondja Rosescu parancsnok. Ez volt az első telefon Kolozsváron, ahol akkor még a postának nem volt telefonja. A kolozsvári tüzoltólaktanyának ma már huszonhat vonala van különböző középületekhez. Ilyenformán direkt összeköttetésünk van a gyárakkal, állomással, színházakkal.

A parancsnok rámutat a falon levő különös szerkezetű villanyóra: — Ez az Erickson-féle tűzjelző villanyóra. Mikor a színházban vége van az előadásnak, akkor kezdenek dolgozni a tüzoltók. Két és fél óra alatt négy jelzést adnak le a színpadról, a páholyokból, a zsinór padlásról és a nézőtérrel. A villany óráról megállapítható, hogy a jelzések mikor történnek és hogy van-e valami veszedelem.

Rosescu vezetésével tovább indulunk a tüzoltó-országban. Az udvaron tüzoltósíksak formájú impozáns virág-grupp ékeskedik. Rosescu parancsnok egyik büszkesége a tüzoltó-ország központja: a telefonfülke.

Hírvétel, alarm és hirtovábbítás egy másodperc alatt

Rosescu magyaráz:

— Ebből a szobából indul el a tüzoltás egész technikája. Például előfordulhat, hogy reggel négy órakor a szolgálatosnak telefonon jelentik, hogy tűz van. Négy óra tíz másodpercor alarmit jeleznek, egy kapcsolóval felgyújtják az összes garázsokban levő villanyokat és telefonon értesítik a parancsnokot. Négy óra tizenötpercor az összes gépek üzembem vannak és négy óra tizenöt perc és husz másodpercor az autók kigördülnek a laktanya kapuján.

A telefonfülkében példás rend. Egy polcon lexikonok és sakktabla. Mindenütt látszik a lelkiismeretes, intelligens demokratikus érzésű vezetőknek a keze.

Ugyanez a fegyelem és katonai pontosság a hálótermekben is. Negyven ágy fölött, negyven faliszekrény. Hőféhér ágynemű. Jókendő és diszciplína. A falon a tűzjelző készülék mellett sötétkék villanykörte, mely egész éjszaka világít. Ilyenformán a szolgálatosnak menet- és jövet állandó villanygyújtogatásukkal nem zavariják alvó bajtásaikat.

Még betekintünk az étkező s egyúttal tanulótermekbe. Megcsodáljuk a zongorát. A kolozsvári tüzoltóságnak zenekara is van. Európa első hivatásos tüzoltó zenekara. Aztán indulunk a garázsok felé.

A tüzoltólaktanya gépei között

A kolozsvári tüzoltó laktanyának öt, pompás, modern új gépe, egy jónéhány használaton kívüli régi autója és a szerkocsik két óriási garázsépületbe vannak elhelyezve. Az első nagy piros kocsihoz külön tüzoltó van kirendelve. Parancsra nyitogatja a gép kolosszus titkos rekeszeit. Tömlőket, szivattyukat húz elő a vörös malomszerű szerkezetből. Megbámuljuk a szivattyukat, mire Rosescu parancsnok elmagyarázza nekünk a rég nem hallott Toricelli-féle elméletet.

A Magirus-létra

Végigvonulunk a nyolc garázsra beosztott épületen és elérkezünk a laktanya büszkeségéig, a Magirus-létráig. — Minden gépek között a legtekélyesebb a Magirus-létra — mondja Rosescu.

Ez a gép éppen csak hogy nem beszél, de precízebb és értelmesebb egy embernél. A létra mintegy huszonhat méter magasra emelkedik, forog, vízszintesen leereszkedik. És mindezt magától csinálja, egy ember elég a kezeléséhez.

Következnek az öntözőkocsik, a kis Magirus-pumpa, végül a gép kollekción keresztül elérkezünk egy ódon másfél méter magas karosszériájú Ford-masínához.

— Ha csak egy pár hónappal idősebb ez a gép, akkor másfélmillió prémiumot nyert volna általa a kolozsvári tüzoltóság.

Istálló is van a laktanyában: — Hat lovunk van — mondja Rosescu és rámutat két felszerszámozott lóra — most ez a kettő van szolgálatban.

Innen jól látható az épületbőmből kivül álló tüzoltótorony. A parancsnok elmeséli, hogyan csíptek rajta a toronyból valakit öngyújtogatáson... Minden van itt a tüzoltóknál. Az egyik garázsban egy kis elkerített területre érünk. Ez a Rosescu

parancsnok télikertje. Rózsákat, begóniákat, dáliaikat nevelnek itt a laktanya udvarán levő csoportok részére.

Ezen ponton egy kis zárójelben meg kell emlékeznünk Rosescu parancsnok sokoldalúságáról. Mindenek előtt Rosescu szervezte meg Kolozsváron az egyetlen európai hivatásos tüzoltó-zenekart. A negyven tüzoltóval reggel tíz órától tizenkettőig mindennap fizikára, számtanra és kémiára oktatja Rosescu. A tüzoltó fiukból Rosescu nevel vizsgázott soffőröket. Mindezek után szinte önként adódik a kérdés:

— És mikor pihen parancsnok ur?... — Soha kérem. Tüzoltónak nincs vasárnapja...

Bucsuzás előtt még megkérdezi tőlünk a parancsnok:

— Akarják, hogy aláírom fuvassak a maguk tiszteletére?... És már be is mondja a telefonba:

— Dá alarmá... Tíz másodperc. Ebédétől, irástól és egyéb munkáktól felállított tüzoltók az udvaron öltözködve rohannak a garázsok felé. Husz másodperc. Az autók kivonulnak és már viszik ki az uccára a Megirus-létrát.

Az ucca népe tömörül és Rosescu nevetve int oda a legényeinek:

— Váklarma. Vissza az autót. Kár a benzínért...

Jakobi Edith.

SZÍNHÁZ-FILM

Ma csütörtökön este 2-odszor a nagyszerű Molnár-vigjáték: Valaki

Szombaton este 9-kor: nagy operett-premier: HAWAY

Ábrahám Pálnak, a hangosfilmek legkeresettebb zeneszerzőjének új nagyszerű operettje, a Haway, lesz a hazatérő operettgyűttes első előadása. A

Haway egész Európát páratlan sikerrel járta végig és rekordot teremtett, mikor egyszerre hetven színházban játszották.

Utóljára: Embert öltem! Csütörtökön még egy utolsó napra a Szinkör Mozgó meghosszabbította Lubitsch filmremekének, az Embert öltem előadásait. Az Embert öltem megrázó hatása csak a Nyugaton a helyzet változatlanhoz hasonlítható. Olyan film ez, amelyet mindenkinek látni kell.

Pénteken este: A Vasgyáros, nagyon olcsó mozihelyekkel. Pénteken este Ohnet világhírű drámája, a Vasgyáros reprize lesz a Magyar Színházban, nagyon olcsó mozihelyekkel. Jegyek ára: 40, 30, 20 és 10 lej.

Pénteken: Barátom a házasságkövetítő. Péntektől kezdve a Szinkör Mozgó hallatlan mulatságos német filmoperettet kezd vetíteni. Címe: Barátom a házasságkövetítő. Főszereplői: Siegfried Arno, Lucie Englisch, Dina Gralla, Ralph Artur Roberts. A barátom a házasságkövetítő egyike az évad legmulatságosabb vigjátékainak.

A Magyar Színház heti műsora Csütörtökön este 9-kor: Valaki. (Ujdon-ság 2-odszor. Napibérlet 28. sz. A. Sorozatszám: 206.)

Pénteken este 9-kor: Vasgyáros. (Nagyon olcsó mozihelyekkel. Jegyek ára 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám: 207.)

Szombaton d. u. 3-kor: Déryné ifjasszony. (Ifjúsági előadás, nagyon olcsó helyekkel. Bevezető előadást tart: Kovács Dezső igazgató. Sorozatszám: 208.)

Szombaton este 9-kor: Hawai rózsája. (Operettujdon-ság először! Világsiker! Ábrahám Pálnak diadalmas, Európa minden világvárosában szenzációs sikert aratott új operettje. Nemé nyi Lili, Ihsász Aladár, Putnik Bálint, Tompa Béla, Selmezy Mihály, fellépésével. Rendes helyérek. Premierbérlet 29. sz. Sorozatszám: 209.)

Vasárnap d. e. 11-kor: Nótás kapitány. (Nagyon olcsó matinéhelyekkel. Jegyek ára: 5 személyes páholy 80 lej, minden földszinti jegy ára: 20 lej, minden erkélyülés ára 10 lej. Sorozatszám: 210.)

Vasárnap este 9-kor: Hawai rózsája. (Operettujdon-ság 2-odszor. Napibérlet 28. sz. B. Sorozatszám: 211.)

Hétfőn este 9-kor: Hawai rózsája. (Operettujdon-ság 3-adszor. Napibérlet 29. sz. A. Sorozatszám: 212.)

A cluji Román Opera műsora

Csütörtök, május 5: Aida (Oradea-mare-n.)

Péntek, május 6: Lakmé. (Oradea-mare-n.)

Szombat, május 7: Aida. (Timisoaran.)

Vasárnap, május 8 (délután): Szimfónikus hangverseny. (Timisoaran.)

Vasárnap, május 8 (este): Lakmé. (Timisoaran.)

Hétfő, május 9: Carmen. (Timisoaran.)

Kedd, május 10: Napasta. (Timisoaran.)

Szerda, május 11: Carmen. (Aradon.)

Csütörtök, május 12: Aida. (Aradon.)

CORSO-MOZGÓ MŰSORA

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:

Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor:

Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor:

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:

Nagy szenzációs premier: Merénylét az Orient-Express ellen. A legszenzációsabb németül beszélő bűnügyi film. Fordulatokban gazdag, mindvégig izgalmas. Főszerepben: Charlotte Susa, Fee Malten és Heinz Kőnecke. Műsor előtt a legújabb UFA heti hirdető.

Szinkör-Mozgó műsora

Csütörtök 3, 5 és 7 órakor:

Utóljára a szenzációs Paramount-attrakció: Embert öltem 9 felvonásban, a főszerepekben Lionel Barrymore, Nancy Carroll és Philips Holmes. Legújabb hangos hirdető. Helyérek: 30, 20, és 10 lej.

Csütörtök 3, 5, és 7 órakor:

Péntek 3, 5 és 7 órakor:

Szombat 3, 5 és 7 órakor:

Vasárnap 3, 5 és 7 órakor:

Première. Barátom a házasságkövetítő, kacagtatóan mulattató filmoperette német nyelven, szenzációs zene, ének és táncszámokkal, 9 felvonásban. A főszerepekben: Siegfried Arno, Lucie Englisch, Dina Gralla és R. Arthur Roberts. Helyérek: 10, 20 és 30 lej.

Férfi kalapokat

fest, tisztít, formál és vasal olcsón FEHER, Str. Memorandului (Unió ucca) 24. sz., volt Redout

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, május 5.

Bukarest. 10.40: Grammofón. 20: Oertel énekesnő. 20.20: Szimfónikus hangverseny Brunetti vezényel.

Budapest. 8.30: Hírek. 9.30: Egyházi zene. Utána: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés, majd a M. Kir. Operaház tagjából alakult zenekar hangversenye. 2: Sternberg-hangszergyár grammofónhangversenye. 5: A földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. 5.30: m. kir. Mária Terézia 1. honvédegyalozred zenekarának hangversenye. Lehár: A mosoly országa, Ábránd Suppé műveiből. Kálmán Imre: Rézletek: „Az ördög lovasa”. Strauss János: Denevér. 7: A magyar-olasz válogatott ökölvívőmérkőzés helyszíni közvetítése a Városi Színházból. 7.25: A M. Kir. Operaház előadásának ismertetése. 7.30: A M. Kir. Operaház előadásának közvetítése. Verdi: „Gigoletto”. Az I. felvonás után: Pontos időjelzés. Az előadás után: Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye a Metropol-szállóból.

Kassa. 16: Falusi zene. 19: Jazz.

Katowic. 20.15: Tavasszi hangverseny. 22.10: Roesner hegedűművész. 23: Tánczene.

Langenberg. 20: Mozart: Szókratész a szerályból c. operája. 22.30: Berlin.

Milano. 19.05: Szalon zenekar. 19.31: Grammofón. 21: Opera. E. Berlini: A puritánok.

Oslo. 17: Grammofónhangverseny. 18.15: Hangjáték. 22.15: Beethoven IV. szimf.

Párizs. 19: Grammofón. 20: Hangverseny. 20.45: Grammofón. A szünetben hírek.

Prága. 19.30: Heuberger: Operabál. 22.20: Orgona- és zongoraverseny a Beranek-moziból.

Frankfurt. 19.45: Operettrezletek. Veráskeringő. Tánc a szerelem körül. Paesirta. Szent Ambrózius. A király gyermekek. Szép a világ. Én és a hugom. Éva.

Belgrád. 17: Jazz-zenekar. 24: Cigányzenekar.

Berlin. 20: Zenekari hangverseny

Börntönt építte Rómából jelentik: állama, a Vatikán-dik be. Csak nemrédi-tik-állam új pály-szentatya először utazni és most a zóság elhatározta, tet. Bár a meglevő lakója van, mégis kózik az új börtön mert valami sok fo-nem azért, mert a lyeen van. Az orvos-kán-állam börtönén-tatottja 'valószínűleg-eselekménye is való-tekben a Szent Pé-marék pénzét hajto-szobra felé. Igy va-desen megtartandó-lás után a szerenc-gyógyintézetbe kerü-nem lesz egyetlen le-is új börtönt építe-hogy a régi börtön-hogy a régi börtön-folyezve, míg a fels-vannak és a Vatiká-lyénvalónak, hogy ő-örizzék a bűnösöke-tekintélyes urak la-hogy ha a vatikáni-viszik a fegyörök, hogy a foglyokat át-reken, amelyekben-ban biborosok és di-a jelenlegi épületbe-szolgáló külön udv-állannak azon a ré-épületek álltak, am-lebontottak, felépít-nek megfelelő udva-tes azonban, hogy-is csak elenyészően-rendezik be, mert-hogy ennek a börtö-kója legyen.

Ugyvédi — vagy más irodának, lakásnak is kiválóan alkalmas forgalmas, főtérre torkoló utvonalon fekvő — két vilá-gos, parkettes és erkélyes szoba olcsó bér-ért kiadó. Éretkezhetni: Dr. Hirsch, Str. Jorga (Jókai ucca) 21.

Keresek bukaresti, előkelő, 35 éves, szép, izm., özvegy uriaszony részére — ki 20 millió vagyton fölött rendelkezik — kifogástalan jellemű, 40 év körüli, jó-megjelenésű urat, ki benősülne. Leveleket „Kizárólag ügyvéd” jelígre a ki-adóba.

Használt, jókarban levő hidraulikus olajpré kerestetik. Ajánlatokat a kiadó-ba „Olajpré” jelígre.

Műhelyvezetésre alkalmas önálló varró és szabónő kerestetik. Cim a kiadóban.

Vizvezeték és központi fűtészerező jó bizonyítványokkal állást keres. Megke-reséseket kéri a kiadóba leadni.

3 szobás komfortos I. és III. emeleti lakás, két parkettes szoba a földszinten és 1 nagy szoba az I. emeleten részben azonnal, részben június 1-ére kiadó. Minerva Biztosítónál Regele Ferdinand 37. sz.

Nagyforgalmu cluji ügyvédi irodám-hoz társat keresek. Ajánlatokat „jövö” jelige alatt a kiadóba kérek.

„Urilány szerény igényekkel tanítana ellemistákat románul, magyarul és vallás-ra. Pénztárhoz. irodai munkához alkal-mas. „Vidéki” jelígre a kiadóba.

Elsőrendű izletes ۛۛ házikoszt, 3 fogá-sos ebéd 25 lej kihordásra is. Strada F. David 5. Hátul az udvaron.

Fatisztviseelő érettségizett, ki detail üz-letet önállóan vezetett, export puhafe-vállalatnak volt eladója, vezető állást keres vagy esetleg készpénzzel rendelkező társat. Megkereséseket „Övadék” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít.

Legnagyobb központi szálloda

HIREK

Változékony időjárás várható. Budapestre jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint változékony időjárás várható, egyelőre lényegtelen hőmérsékletváltozással. Kisebbszámú esőlehetőségek. Péntekre virradóra éjszakai fagy lehetősége áll fenn. A hőmérséklet Budapestben ma délben 17 fok Celsius.

A japán repülő rémítette. Londonból jelentik: Hanamacsu japán repülő hozzászállásának után rábírt egy tókioi pincéernőt, akibe régóta szerelmes volt, de aki nem viszonzta szerelmét, hogy szálljon vele repülőgépre. Amikor 2500 méter magasra értek, a pilóta a pincéernőt kidobta a gépből. A szerencsétlen nő holttestét izekre szétlapulva találták meg egy szántóföldön. A repülőt letartóztatták.

Megjelent a Korunk májusi száma. Jóléssel állapítjuk meg hogy ellenére a minden téren mélyenszántó gazdasági válságnak, az utódállamok magyarságának egyetlen igazán korszerű kitűnő folyóirata, a Korunk egyre gazdagabb számokat jelent meg. A most megjelent májusi szám tartalmából szükségesnek tartjuk kiemelni a következőket: Dózsa Ilona: A nő és a társadalom. Szacsavay Gusztáv: Színház és gazdaság. Hódy Bertalan: Építészet és társadalom. Jeszenszky Erik: A tőkés külkereskedelmek fejlődése. R. Kuczynski: Népesedés-problémák. Danzinger Ferenc: Kina utja. Antal János: Művészet és történelem. Stb. Stb. Elbeszélések Morvay Gyula, Veres Péter, Sellyei József, Tristan Remy és mások írták. A Kulturkrónika, Világ gazdasági-problémák, Szemle, Disputa és Folyóiratszemele rovatokban huszonöt kisebb cikk számol be az aktuális társadalmi és kulturális eseményekről. Mutatványzatot ingyen küld a Korunk kiadóhivatala Cluj-Kolozsvár, Calea Marechal Foch 13.

Börtönt épített a Vatikán-állam. Rómából jelentik: Európa legfiatalabb állama, a Vatikán-állam most rendezkedik be. Csak nemrég nyitották meg a Vatikán-állam új pályaudvarát, ahonnan a szentatyja először fog idegen területre utazni és most a pápai állam kormányzója elhatározta, hogy új börtönt építtet. Bár a meglévő börtönnek csak egy lakója van, mégis szükségesnek mutatkozik az új börtön építése, nem azért, mert valami sok fogolyra van kilátás, hanem azért, mert a régi börtön rossz helyen van. Az orvosszakértők szerint Vatikán-állam börtönének egyetlen letartóztatottja valószínűleg elmebeteg, amit bűn eseteleménye is valószínűsít: az elmúlt hetekben a Szent Péter-templomban egy marék pénzt hajított éppen Szent Péter szobra felé. Így valószínű, hogy a rövidesen megtartandó törvényszéki tárgyalás után a szerencsétlen ember elmeorvosi intézetbe kerül és így a börtönnek nem lesz egyetlen lakója sem. Hogy mégis új börtönt építenek, annak fő oka az, hogy a régi börtön a vatikáni törvényszék palotájának földszintjén van elhelyezve, míg a felső emeleten lakások vannak és a Vatikánban nem tartják helyénvalónak, hogy ugyanabban a házban őrizzék a bűnösöket, ahol magasállású, tekintélyes urak laknak. Furcsa az is, hogy ha a vatikáni börtön lakóit sétára viszik a fegyőrök, akkor elkerülhetetlen, hogy a foglyokat át ne kísérik olyan területeken, amelyeken a nap minden órájában biborosok és diplomaták járnak, mert a jelenlegi épületben nincs erre a célra szolgáló külön udvar. Ezért a Vatikán-államnak azon a részén, ahol egész ódon épületek álltak, amelyeket mostanában lebontottak, felépítik az új börtönt, melynek megfelelő udvara is lesz. Természetesen azonban, hogy az új börtönépületet csak elenyészően kevés fogoly részére rendezik be, mert hiszen valószínűtlen, hogy ennek a börtönnek valaha is sok lakója legyen.

Sorozatos halálos ítéletek Lengyelországban. Varsóból jelentik: Lengyelországban egymásután következnek a sorozatos halálos ítéletek és kivégzések kémskedés miatt. Keletgaliciában husz ukránt tartóztattak most le, akik állítólag terroristikus akciót terveztek a kormány ellen. Mivel a letartóztatások egyre nagyobb méreteket öltenek, a városi politikai vizsgálóbíró Lembergbe küldték. Pozenben, valamint Keletgalicia több városában több ukrán diákok és diáknőt tartóztattak le, akiket azzal vádolnak, hogy egy terroriszervezethez tartoznak tagjai.

Goethe-ünnep Párizsban. Párizsból jelentik: A német-francia kulturközeledés jegyében a párisi Sorbone egyetemen hivatalos Goethe-ünnepet tartottak, amelyen Doumer köztársasági elnök is résztvett. Az ünnepség alatt a köztársasági gárda állt az egyetlen bejáratnál kivont karddal őrséget.

A konverziós törvény hiteles német fordítása kapható az Uj Kelet könyvostályában. Ára 40 lej.

Májusi hurcolkodás. Május. Ilyenkor hangulatos, tavaszi dolgokról illenék megemlékezni, de korunkban egészen más dolgok ötenek szemünkbe. A rügyfakadás kissé késik, ellenben a mindennapos eső pontosan beállt hozzánk, akárcsak ruharészletünk lelkiismeretes inkasszánsa. Szembötlők mindenekelőtt, ami a háború óta most jelenkezik talán először: a sok hurcolkodás. Kora hajnaltól késő estig vonulnak végig az utcákon és tereken modern butorszállító kocsik, stráf-szerek, teherautók megrakodva leginkább jó holmikkal. Mert most nem a szegénység hurcolkodik, hanem a szegénységbe hurcolkodnak bele a jómódúak. A „volt” jómódúak persze. Olesó lakásokba, kevésbé kényelmesekbe húzódnak az emberek és megmutatják minden uccaj járókelőnek a holmijukat. A mult század nyolcvanas éveit mutatkoznak kényelmes és izléstelen szekrényeken, biedermayert affektáló kárpitozott székeken és napjaink felemás sutasága mindenféle díszmütagyon, amiktől minden jó lelket isen óvjon. A nagy pakolás és hurcolkodás — ami egyébként május hatodikáig fog tartani — kétségtelenül a kor jele. Leegyszerűsödni, igényekkel megalkudni! De ebbe az időszerű puritanizmusba mindenki bevisz, mint golyót, ami a harcok combjába furdott, egy leáldozó hangulatot, időszerűtlen életigenlést, Régiségeket, Házimuzeumok hurcolkodnak. A polgár, aki kispolgári leépítettségbe is régi „ideáljait” menekíti. (Sz.)

Einstein professzor Oxfordban folytat tudományos kutatásokat. Londonból jelentik: Einstein professzor Oxfordban tudományos kutatásokat végez. Ugy tudják, hogy a professzor május végéig marad Oxfordban s azután rövid tartózkodásra Cambridgebe utazik.

Angliában emelkedett a villamos áramtermelés. Londonból jelentik: Angliában 1931-ben 2 és félszázalékkal magasabb volt a villamos áramtermelés, mint az előző évben. Ugyanezen időben Kanadában csökkenés volt 7.7, az Egyesült Államokban 4.7 százalékkal.

Figyelmeztetés. A rettegő hitközség a következők közlésére kérte fel lapunkat: „A rettegő hitközség senkit sem hatalmazott fel arra, hogy a rettegő fürdő felépítése javára pénzt gyűjtsön, miután a hitközség a leégett fürdőt a biztosítási fedezetből felépítette. Aki ezen cím alatt gyűjtést folytat, az törvénytelenéget követ el és hamis iratokkal a saját céljaira kér pénzt. Mátyás Adolf hitközségi elnök.”

Pert indítottak az amerikai Fox-filmgyár elnöke ellen. Newyorkból jelentik: William Fox, a Fox-filmgyár elnöke ellen a vállalat két részvényese pert tételezett folyamatba, mert az elnök megtevésztette őket azzal, hogy a filmgyárnak állami szubvenció járna, ami nem felel meg a valóságnak. A részvényesek az állami szubvencióban bízza, nagy részvénytárcsát vásároltak, de a papírok a tőzsdéken állandóan hanyatló tendenciát mutatnak. A részvényesek most bíróság akarják kimentetni, hogy a filmvállalkozó félrevezette vállalatát felől az amerikai piacot.

Házasság. Strohli Dorothea Sighet és Izrael Ignác Negresti f. hó 6-án, pénteken Nagyváradon (Str. Grivitei 22.) tartják meg házassági ünnepélyüket, mely alkalmából ezuton hívják meg összes rokonait és jóismerőseiket. Minden külön értesítés helyett.

Masaryk elnök beteg volt, de már meggyógyult. Bécsből jelentik: A lapok közlik azt a prágai értesülést, hogy Masaryk elnök, akinek a napokban gégehurutja volt s nem hagyhatta el a szobát, most már jobban érzi magát s rekedtsége alább hagyott. Ma az elnök már ismét el fogja végezni szokott sétáját.

Ezüstlakodalom. Dr. Bárdos Imre és neje, Schreiber Erzsébet, vasárnap Nagyváradon szűk családi körben ünnepelték házasságuk 25 éves évfordulóját. A lelkes cionista vezetőférfit, aki jelenleg is a Zsidó Nemzeti Szövetség nagyváradi helyi csoportjának elnöke és a cionista közélet egyik nagyon népszerű tagja, elybarátai melegen üdvözlötték házassági évfordulója alkalmából.

A svájci-francia határon letartóztattak egy olasz munkást, akinél 24 ezer dollár orosz propagandapénzt találtak. Párizsból jelentik: St. Louis, svájci-francia határállomáson letartóztattak egy Bercellino nevű olasz munkást, akinél 24 ezer dollár orosz propagandapénzt találtak. A hatóságok valószínűnek tartják, hogy a pénz oroszországi küldők kommunista kémszervezetnek szánták. A letartóztatott beismerte, hogy havonta egyszer Berlinbe és Bazelbe szokott utazni s minden utazása alkalmával pénzeket csempesztett be Franciaországba. A kémszervezet felkutatására folytatják a nyomozást.

Számos női bajnál a természetes „Ferenc József” keserűviz használata végtelen nagy megkönnyebbülést szerez. A nőorvosi klinikák bizonyítványai tanúsítják hogy a rendkívül enyhe hatású Ferenc József vizet különösen a szülészeti osztályon a legjobb sikerrel alkalmazták. A Ferenc József keserűviz gyógy szerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

A kolozsvári szefard hitközség tisztújító közgyűlése. A kolozsvári szefard hitközség f. hó 1-én, vasárnap d. u. tartotta rendes évi közgyűlését, melyen a következő vezetőség lett megválasztva. Elnök: Liebermann Herman, alelnökök: Herskovits Mihály és Rosmann Mór, gondnokok: Wjeder Mendel és Ernster Hermann, pénztárnok: Friedmann Salamon, ellenőr: Sonderling Adolf, Talmud-Thora gondnok: Teszler Jenő, Chevra-Misnajt gondnok Marmorstein Sámson. Tanácsnokok: Feingold Léb, Rosenvasser Mihály, Lazar Lázár és Händler Hermann.

Nagyarányu szénlopások a csehszlovák vasutaknál. Prágából jelentik: A csehszlovák államvasutakon az utóbbi hónapokban nagyarányú szénlopásoknak jöttek nyomára. Megállapították, hogy az Ausztriába szállított szénből vagononként 30—40 métermássa hiányzik, amit a tolvajok a robogó vonatból utközben szőrtak le. Az ellopott szénmennyiséget hetenként 15—20 vagonra becsülik.

Látogassa meg a Budapesti Nemzetközi Vásárt

május 7—16

Több, mint ezer kiállító, 200 szakma!

Élelmiszer, textil, butor, építőipari, bőr, vas és gép, turisztikai és számos egyéb csoport. Kézműipari és háziipari csoportok. Rádió üzenhet haza

50 százalékos utazási kedvezmény május 2—24-ig

Romániában a visszautazásnál, Magyarországon úgy az oda- mint a visszautazásnál. Magyarországon ezenfelül 33 százalékos kedvezmény a magyar vidék megtekintésére!

Vízummentes határellépés! Nagymérvű kedvezmények gyógyfürdőkbe, színházakba és szórakozóhelyekre.

Vásárigazolvány és felvilágosítás kapható: BUDAPESTEN: a vásáriródnál, V. Alkotmány-u. 8. CLUJON: a HERMES menetjegyiroda és Pénzváltóüzletnél Calea Reg. Ferdinand 13. és a Cie. Int. de Wagons—Lits, Piata Unirei No. 1.

NAPRÓL NAPRA

Indiában az elmúlt évben 25 ezer halálozás történt kigyómarás következtében. A kormányzat most elrendelte a szérumoltó segélyhelyek szaporítását.

Torinó egyik népszerű lelkésze több héten át beteg volt. A pap rádió-előfizető hűveinek kérésére mikrofont kapott betegágya mellé s a templomba összegyűlt hívőknek rádióba mondotta be prédikációját.

Az Egyesült Államok területén több mint ötszáz különböző keresztények szektá működik s igyekszik egymástól elhódítani a hűveket.

Szellemtudományi közösség elnevezés alatt részvénytársaság alakult spiritiszta kísérletek és tanulmányok folytatására Londonban. Az új alakulat alaptőkéje 3000 font.

Római jelentés szerint Marconi ultrarövidhullám rádiókészüléket telefonnal kombinált s abba az irányban folytat kísérleteket, hogy a telefonközpontok kikapcsolásával beszélhessen távoli országokban lakó telefon-előfizetőikkel.

Az ausztráliai Victoriában több helyütt sáskajárás szerűen léptek fel az egerek, úgyhogy bekövetkezett, amire eddig csak a gyermekmesékben volt eset, hogy t. i. sok macskát megöltek az egerek. Mérges gázokat fognak felhasználni az egér-invázió visszaverésére.

Amerikában bevezetik az ötnapos munkahetet. Londonból jelentik: Az Egyesült Államok üzemeiben rövidesen meg fogják honosítani a heti ötnapos munkaidőt.

Al Capone kegyelmi kérvénnyel fordult Hoover elnökhöz, Newyorkból jelentik: Al Capone kegyelmi kérvényt nyújtott be Hoover elnökhöz, de ugyszólván semmi kilátása sincs arra, hogy amnesztia ban részesítsék. Le fogja tehát ülni a kiszabott szabadságvesztésbüntetés túlnyomó részét s legfeljebb jó magaviseletével rövidítheti meg a jogerős tizenegy évet. A lapok szerint egyébként híre terjedt annak, hogy a bandavezért emberei ki akarják szabadítani. Ezért a hatóságok megtették ellenintézkedéseiket, hogy a szöktezési kísérlet ne vezethessen eredményre.

Leányfiórt és asszonyi élni-vágyás

Laczkó Géza: Szent Iván tüze c. új regénye, 368 oldal 120.— lei Lepagenál Kvár. Postán utánvétellel franco. Kérje az új könyvek jegyzékét Lepagétól.

GRAND HOTEL

BUCURESTI CALEA VICTORIEI

Legnagyobb központi szálloda

Példás tisztaság, modern komfort.

Szobák 150 lejtől

HOR

20: Oertel hangverseny
Egyházi időjárás-aház tagjai-ersénye. 2: mofónhang-élésügyi mi-ata. 5:30: nvédgyalog-ye. Lehár: appé művei- „Az ördög nevére. 7: A olvivómerkö-rosi Színház az előadásá-ár. Operaház rdi: „Gigo- Pontos idő- a Károly és enye a Met-
Jazz. hangverseny. z. 23: Tánc- Szöktetés a Berlin. nekár. 19.31: . Berlini: A ersény. 18.15 IV. szimf. 0: Hangver- A szünetben r: Operabál. rsény a Bera- erettárszletek. relem körül. A király gyer- a hugom. Eva. r. 24: Cigány- verseny

LEK

ának, lakásnak grammas, főtér- 6 — két vilá- s soba olcsó bér r. Hirsch, Str.
ökelő, 35 éves, ny részére — ki rendelkezik — év körüli, jó- ösülne. Levele- jeligré a ki-
vő hydraulikus atokat a kiadó-
as önálló varró a kiadóban.
fűtőszerező jó keres. Megke- leadni.
és III. emelej la- a földszinten emeleten részben us 1-ére kiadó. gele Ferdinand
ügyvédi irodám- ánlátokat „jövő” érek.
nyekkel tanítana agyarul és vallás- munkához alkal- kiadóba.
házikoszt, 3 fogá- sra is. Strada F. on.
zett, ki detail üz- export puhafa a, vezető állást pénzzel rendelkező „Óvadék” jelige ábbít.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Taxa postál
plátte la numerar
No. 224716-929.

da Baron L. Pop
Telefon: 9-77. El
vonta 110, negy
600, egészségre
havonta 1, negye
egészségre 10 do
értékű valuta. Hír
szerint. Az „UJ KE
bánsági zsidóság
Cikkeink utánymas
rás megjelölésével

ej helyett koro

Nagy a szakála Jor
gyobb az ő szive jó
Amit például a tanít
rozottan a nemes na
us ultrája.
Mint a közoktatásüg
egemlékezett Jorga a
akik a falusi sötét
val különös érdemeke
knak. Az ő felterjes
61 hetvenegy tanítót
a román koronarend
Milyen szép, milyen
De mennyivel szebb
akor nem gondolna a
ogy ezek a korona-re
hol hét hónap óta
st. A télen nem is
em volt mivel fűteni
elen lábuk kilátszik a
ól. Egyik-másik már
ik falujába a hitelez
Az ilyen emberek
kaszáni már nem is
anem inkább cinizmus
Ha Jorga csakugyan
itók ügyét, adja ki ne
Nem koronában, hanem
korona-rend helyett fi
bérenek Jorga tanítói.
Sőt talán ez volna s
gyobb kintüntetés.

A kikémlt ké

A kémszolgálatnak
a magas etikai célkit
kép fogalma szorosab
imperialista célokkal.
Ha pedig komikumba
gálat, akkor nem les
erkölsi tébolynak egy
ru gondolatokat ébres
lyet egy erélyes mets
kírtani annak a köz
melyben megtermett.
A nevelés, erköl
és ostoba kémszolgá
a romániai sajtóminis
tott kémirod, mely a sa
alminiszter által fel
gásztos eszméjét szer
kémiszolgálattal, amely
mint a klasszikus ké
katurája.
Ez a kémszolgálat
berének 3000 lejt fize
ja, ki írta az Univer
két.
Isteni teljesítmény
ért!
A cikk szerzőjét ug
örj beidézésre azonn
nie a felelős szerkesz
Ilyen egyszerű és e
te az adófizető pénz
dobni.
Ellenzéki képviselő
gajt firtatja a kémis
leplezéseket tesz, pe
hogy X. ellenzéki ve
ismerőse.
Magas feladat, szé
Csak kár, hogy ez
ságra került.
A kémszolgálat u
szolgálat, mig nem
Az olyan kémszolg
kémleni, nemcsak
rossz, de hivafasos s
Pangal alminiszte
nagiro volt. Azért le
Most meg kiderül
csak újságot írni n
szolgálatot vezetni s
Hát vajjon mit t
Ezt természetesen
céloktól függetlenül

Young Ismét

Owen Young, ame
csak arról nevezetes
füződik a Young-ter
annak idején először
ország jóvátételi te
— hanem arról is, h
szinte kíméletlen bí
kapitalizmust.

Ötmilliárdos megtakarítást követelnek a francia szakértők

A liberálisok elégedetlenek vezérükkel, mert koncentrációs kormányt kíván, ahelyett, hogy a pártot hozná hatalomra. A Viitorul újabb támadása az ellenzéki politikusok kikémlése ellen

Gautier francia szakértő vidéki városokban akarja ellenőrizni az adókitétést és adóbehajtást

Bucuresti-Bukarest, május 4. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia szakértők tovább folytatják tanulmányozó munkájukat. Gautier, az egyik szakértő közelebről a vidéki centrumokba utazik, hogy a helyszínen tanulmányozza az adókitétést és az adóbehajtást, Margius a szeszmonopólium életbeléptetésének és minél rentábilisabbá tételének módozatait dolgozza ki. Meg fogják vizsgálni a francia pénzügyi szakértők az amortizációs pénztárra vonatkozó törvényeket és rendeleteket is. A jelentés egy része, különösen az, amely a költségvetés átdolgozásával kapcsolatos, már a napokban elkészül s hír szerint mintegy 5 milliárd lejes megtakarítást fognak javasolni részben a személyi, részben az anyagi kiadásoknál. Szó van oly gyors intézkedésekről is, amelyek alkalmasak arra, hogy a gazdasági helyzetet nyomasztó nehézségein enyhítsenek.

ket a mai rezsim akar installálni az ország politikai életében. Összetevésztik az újságírást a rendőrködéssel és a sajtóminisztérium neve alá kémhivatalt dugnak el. Intrikákat szőnek, névtelen jelentéseket készítenek apokrif telefonbeszélgetésekről, amelyeket állítólag ellenzéki politikusok folytattak volna le egymás között. Még a cselédek véleményeit is úgy állították be ebben a hivatalban, mintha

gazdáik politikai állásfoglalását tükröznék vissza. Pangal olyképpen tudja meg a politikusok véleményét, hogy szakácsnőkkel, vagy gazdasszonyaikkal áll szóba. Ez az ő „informatív” anyaga. Aki nem hiszi, menjen el a sajtóminisztériumba s nézzen szét Pangal ur ágensei között. Olyan emberek ezek, akikkel csakugyan nem beszél más, mint a háztartásbeli alkalmazottak.

Ötszázezer lej gyorssegélyt utalt ki a kormány Máramarosnak

Bucuresti-Bukarest, május 4. A pénzügymisztériumban ma délelőtt értekezlet volt az erdélyi inszgujuttató lakosság felségélyezése ügyében. Tataru Coriolan erdélyi miniszter elnökölt az

értekezleten, amelyen elhatározták, hogy egyelőre Máramaros megye számára 500 ezer lejt utalnak ki, a többi inséges megye részére is rövidesen megtörténik a segítség kiutalása.

Tul van a veszélyen a kolozsvári halálautó egyetlen menekültje

Cluj-Kolozsvár, május 4. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Lapunk más helyén közöljük részletes beszámolókat a borzalmas vasuti szerencsétlenségről, melynek Barth őrnagy, Demian Anastasiu, Ungár György és Széplaky Imre estek áldozatul. A szerencsétlenség ötödik sebesültje, Sorescu kapitányné a délután folyamán lényegesen jobban lett és komplikációtól sem lehet már tartani. Az orvosok mindazonáltal nem engedték meg újabb kihallgatását és így annak megállapítására, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelős-

ség csak a holnapi nap folyamán kerül sor, amikor az asszonyt kihallgatja az ügyészség. Sorescumé első vallomását, amelyet lapunk más helyén ismertettünk, a rendőrség nem tartja megbízhatónak, mert az asszony vallomását még nagyon rossz állapotban tette meg. A vallomástétel után nyomban elájult és így azt jegyzőkönyvből sem vették. A csütörtöki kihallgatás fogja eldönteni, hogy megfelel-e a valóságnak Margineanu Ioan váltóór vallomása vagy sem.

Kiélesedett az osztrák politikai helyzet

Házfelosztás vagy polgári koalíció Rintelen kancellárságával?

Bécs, május 4. Az osztrák politikai helyzet kedd estére váratlanul kiélesedett. A nagy gazdasági válságnak, amelyben Ausztria hónapok óta van, természet-szerűleg politikai válsággá kellett fejlődnie, amely minden jel szerint kedden este lépett döntő stádiumba. A válság története néhány szóval elmondható. A múlt héten megejtett tartománygyűlési és köz-ségi választások eredménye, amely a nemzeti szocialisták lényeges megszorodásával járt, arra bírta a Heimwehnek Heimatsblokk néven ismert parlamenti képviselőt, hogy felvesse a Ház felosztásának kérdését. Ehhez a kérdéshez az összes pártoknak hozzá kellett szólniok és ez a hozzászólás a hétfői és a keddi napon meg is történt. A szociáldemokraták helyeselték a Ház felosztását és június 19-re kívánták az új választások kiírását. Ugyancsak az új választások mellett foglalt állást a nagynémet párt is, amivel szemben a keresztényszocialisták és a Landbund néven ismert földműveszövetség csoportja a

háfelosztás ellen nyilatkozott. A vita azonban végül olyan formákat öltött, hogy a Heimatsblokkban felmerült a gondolat, hogy esetleg elkerülhető volna a parlament felosztása és az új választás, ellenben a jelenlegi parlament polgári pártjai összefognának és a szociáldemokrácia ellen egységes polgári koalíciót alkotva, alakítanának polgári kormányt. A Heimatsblokk természetesen olyan természetű kormányra gondol, amely a legviharosabban küzd a szociáldemokrácia ellen. Éppen ezért nem a jelenlegi kancellárt, Burescht óhajtanák látni a kormányelnöki székben, hanem a szociáldemokrácia-ellenes magatartásról közzismert dr. Rintelen, aki mellett alkanellár Dolfuss jelenlegi földművelésügyi miniszter lenne, aki a kormányban a Landbundot képviseli. Ez a kombináció kedden este nyert valószínűséget. A tárgyalások a négy polgári párt között egyelőre még folynak és csak ma fog eldőlni, vajjon felosztják-e a Házat, vagy pedig a jelenlegi parlament

Az utóbbi időben megszavazott gazdasági törvényekkel kapcsolatban a szakértők több kifogást tettek.

Nagy gondjukat képezi a bel- és külföldi adósságok ügye is. Jól értesült körökben megint beszélnek arról, hogy a jelentés megtétele után a két állam között államkölsőre vonatkozó megegyezés jön létre.

Az Epoca értesülése szerint június elején hívják össze a parlamentet rendkívüli ülészsakra, hogy a gazdasági helyzet és a francia szakértők munkája által megkövetelt gazdasági és pénzügyi törvényeket megszavazza.

A liberálisok elégedetlenek vezérükkel

Duca, a liberális párt elnöke hétfőn a fővárosba érkezett, hogy tovább folytathassa kormánybuktató kampány előkészítését. A párt több tagja elégedetlen Duca működésével. Azt hangoztatják, hogy Duca túl gyenge, túl engedékeny Argetoianuval szemben, akivel legutóbb is hosszabb tárgyalásokat folytatott. Kifogásolják, hogy gyűléseken a nyilvánosság előtt is elismeri Duca, hogy koncentrációs kormányt tart szükségesnek, ami egyuttal azt is jelenti, hogy

nem gondol a liberális pártnak külön kormányrajutására.

Hibául rójják fel azt is, hogy még nem történt meg a gheorgistákkal való kibékülés, ami egyik legfőbb oka volt annak, hogy a párt Jasiban és Tutova megyében nem győzött. Az Ordinea Noua ezzel kapcsolatban azt írja, hogy a május 10-e előtti megtörténő átszervezés tekintetében már meg is volna a megegyezés Argetoianu és Duca között.

Bucuresti-Bukarest, május 4. A Viitorul tovább folytatja támadásait Pangal sajtóminiszter ellen, aki, mint ismeretes, a sajtóminisztériumnál kémszolgálatot vezetett be és a Cseka módszerei szerint kémleli ki az ellenzéki pártok politikusait és újságíróit. A lap egyik szerkesztője: Eugen Titeanu feltűnésteltető cikkében azt a megállapítást teszi, hogy Pangal 3000 lejt fizetett ki egy újságíróknak, hogy megtudja, ki írta a Viitorulban az ő működését támadó cikket. Ezután így folytatja a Viitorul:

„Nem a szegény és neveléses Pangal személyéről van szó; hanem az ő módszereiről, azokról a módszerekről, amelye-

Egyáltalán nem mindegy, hogy milyen harisnyát visel asszonyom, mert a harisnyája az ön vizitkártyája egy darab az egyéniségéből, kiegészítő része az ön eleganciájának, neve legyen: **ADY**